

ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู
ในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยครู

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ไพโรจน์ ลารักษ์

พดสมศกตตาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๖๘๓.๑๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มิถุนายน ๒๕๑๙

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....*พร นพ*.....ประธาน
.....*สุวิไล งาม*.....กรรมการ
.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและเป็นพระคุณอย่างยิ่งที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชญ์ ทับเที่ยง และอาจารย์ประไพศรี อยู่ทวี ได้กรุณารับเป็นประธานและกรรมการ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ผู้อำนวยกา ร อาจารย์ และนักศึกษ ของวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างทั้ง 14 แห่ง ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์แทบทั้งหมด

เพื่อน พี่ ๆ และน้อง ๆ จากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่ได้ช่วยรวบรวมแบบสอบถาม ส่งคืนให้อย่างรวดเร็ว ผู้ที่ช่วยคิดคำนวณตัวเลขข้อมูลต่าง ๆ หลายท่านซึ่งไม่สามารถลงรายชื่อได้หมดในที่นี้และ คุณบุญรอด แก้วกันหา เป็นฉบับสุดท้ายที่เป็นกำลังสำคัญในการพิมพ์และตรวจทานให้จนสำเร็จเรียบร้อย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่านไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ด้วย

ไพโรจน์ ชลารักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
✓ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
วิธีจัดกระทำข้อมูล	30
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
✓ ~~อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล~~	33
- การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1	34
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2	36
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3	60

ฉบับแก้ไข
ครั้งที่ 1

บทที่	หน้า
✓ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอนะ	66
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอนะ	79

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม

ภาคผนวก ข. ลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. แยกตามเพศ	36
2 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. แยกตามตำแหน่งหน้าที่	37
3 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. แยกตามระดับการศึกษา	38
4 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	39
5 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2 แยกตามเพศ	40
6 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2 แยกตามตำแหน่งหน้าที่	40
7 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2 แยกตามระดับการศึกษา	41
8 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2 แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	42
9 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามเพศ	43
10 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามตำแหน่งหน้าที่	43
11 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามระดับการศึกษา	44

12	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	45
13	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 4 แยกตามเพศ	46
14	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 4 แยกตามตำแหน่งหน้าที่	46
15	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 4 แยกตามระดับการศึกษา	47
16	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 4 แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	48
17	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามเพศ	49
18	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามตำแหน่งหน้าที่	49
19	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามระดับการศึกษา	50
20	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	51
21	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข.	52
22	จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเพศ	53
23	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยก ตามตำแหน่งหน้าที่	54
24	ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยก ตามระดับการศึกษา	55

25 ก.	จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	57
25 ข.	ร้อยละของบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	58
26	ร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด	59
27	ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 แยกตามเพศ	60
28	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างเพศ	61
29	ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 แยกตามตำแหน่งหน้าที่	61
30	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรและนักศึกษา	62
31	ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 แยกตามระดับการศึกษา	62
32	ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาของบุคลากร	63
33	ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	64
34	ค่าคะแนนเฉลี่ยของความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยต่างกัน	64
35	ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยต่างกัน	65

คำนำ

"การศึกษาคือเครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง หรือด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา..."

จากคำกล่าวข้างต้นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล¹ นายกษมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทยนี้ สามารถนำสถิติระดับการศึกษาของประชากรของประเทศต่าง ๆ มาเปรียบเทียบเป็นการสนับสนุนให้เห็นได้เด่นชัดขึ้น คือ ประเทศสหราชอาณาจักร อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และกลุ่มประเทศในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เป็นต้น ประชากรของประเทศเหล่านี้มีระดับการศึกษาเฉลี่ยสูงกว่าประชากรของประเทศที่ได้ชื่อว่ากำลังพัฒนาหรือค่อยพัฒนาอย่างบางประเทศในทวีปเอเชียและแอฟริกา เช่น ลาว กัมพูชา พม่า อินเดียน ในจีเรีย คีนัว เป็นต้น²

---

¹ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม
หน้า 7.

² UNESCO, Literacy 1969 - 1971, pp. 105 - 121.

เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่า สถาบันทางการศึกษา และ สถาบันทางสังคมที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ของบรรดาประเทศที่ได้ชื่อว่าพัฒนาแล้วดังกล่าวข้างต้น จะมีห้องสมุดไว้ให้บริการแก่สมาชิกของสถาบันหรือสังคมนั้น ๆ ได้ใช้ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันสมัย และพัฒนาการอาชีพให้ดียิ่งขึ้น ห้องสมุดต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เช่น ในประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ มีห้องสมุดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประเทศอังกฤษ (The British Museum) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด (Oxford University Libraries) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University Libraries) ในประเทศฝรั่งเศส มีห้องสมุดแห่งชาติประเทศฝรั่งเศส (La Bibliotheque Nationale) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยปารีส (Paris University Libraries)¹ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (The Library of Congress) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด (Harvard University Libraries) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเยล (Yale University Librarie) ห้องสมุดเฉพาะต่าง ๆ ห้องสมุดเฉพาะ (Special Libraries) และห้องสมุดประชาชน (Public Libraries) ในที่ต่าง ๆ² เมื่อได้ศึกษาประวัติของห้องสมุดเหล่านี้แล้วได้พบว่า ห้องสมุดเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นเพราะความต้องการด้านการศึกษามองประชาชนทั้งสิ้น จึงนับว่าห้องสมุดมีบทบาทและเป็นเครื่องมืออันสำคัญ ในการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะห้องสมุดเป็นที่รวบรวมรวบรวบวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ก้นฉบับตัวเขียน สมุดข่อย และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาทุกชนิด ซึ่งมีวิธีการจัดและบริหารงานเพื่อให้ความ

¹ Elmer D. Johnson, History of Libraries in the Western World, pp. 163 - 217.

² Jean K. Gates, Introduction to Librarianship, pp. 52 - 80.

สะดวกต่อผู้ใช้ทุกวิถีทาง¹

ในประเทศไทยมีห้องสมุดที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดของสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งระดับวิทยาลัยและระดับโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดของสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อประชาชนสนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ห้องสมุดย่อมมีคุณค่าและเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดจะทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนเราอาจกล่าวได้ว่า ประเทศใดก็ตามที่มีห้องสมุดที่ดีได้มากกรฐานะเป็นจำนวนมาก ย่อมเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ประชากรของประเทศนั้นมีการศึกษาดี และเป็นประเทศที่มีการพัฒนากันอื่น ๆ ไปมากอีกด้วย

เมื่อได้พิจารณาเห็นความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการศึกษาระดับประชาชนดังนี้แล้ว จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ส่วนประกอบของห้องสมุดแต่ละส่วนมีความสำคัญในการที่จะช่วยทำให้บริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ บรรณารักษ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารงานห้องสมุด ดังที่ ทวี มุขระโกษา และ ชลัช ลีวานิช²

¹ สุทธิลักษณ์ อัมพันธ์วงศ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น หน้า 1.

² ทวี มุขระโกษา และ ชลัช ลีวานิช บรรณารักษศาสตร์ตามหลักสูตรวิชา
รัฐ พ.ณ. - พ.ม. หน้า 1.

การที่บรรณารักษ์หรืออาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูจะทำหน้าที่ได้ก็ สามารถ
 ฝึกอบรมนักเรียนฝึกหัดครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับห้องสมุดอย่างใดคนหนึ่ง นอก
 จากจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดอย่างก็แล้ว ยังต้อง
 เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในฐานะอาชีพการงาน จากบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย หมาย
 ความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดของวิทยาลัยครู ควรเข้าใจหน้าที่ในความรับผิดชอบ
 ของบรรณารักษ์ห้องสมุดและควรทราบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดนั้น คว
 มีคุณสมบัติและคุณลักษณะอย่างไร กล่าวโดยสรุปคือ ควรมีความพจน์ของบรรณารักษ์
 ห้องสมุดที่ถูกต้อง เพราะหากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดวิทยาลัยครูมีความพจน์ของ
 บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูไม่ถูกต้อง ก็จะมีปฏิกิริยาต่อบรรณารักษ์นั้นอย่าง ไม่เหมาะสม
 ทำให้บรรณารักษ์เสียกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดังที่ โทมัส เจ. แกลวิน (Thomas
 J. Galvin)¹ กล่าวว่าถ้าหากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความพจน์ที่ไม่ถูก
 ต้องเกี่ยวกับสิ่งนั้น ย่อมจะแสดงออกหรือปฏิบัติต่อสิ่งนั้นผิดไปจากที่ควร และจากผล
 การวิจัยของ สุขุม นิลเชษฐ์² ที่ได้ศึกษาเรื่องขวัญของบรรณารักษ์ในสังกัดกองโรงเรียน
 รัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา พบว่าบรรณารักษ์ได้รับการยอมรับในความสำคัญพอควรจึงทำ
 ให้มีขวัญก่อนข้างก็ และมีกำลังใจทำงาน

การวิจัยนี้จึงมุ่งทำเพื่อศึกษาว่า บุคลากรในวิทยาลัยครูมีความพจน์ของบรรณารักษ์
 ห้องสมุดวิทยาลัยครูเป็นอย่างไร ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำมาประกอบการพิจารณาปรับ
 ประกันแก้ไขสถานภาพ และบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ให้มีความสามารถ

¹ Thomas J. Galvin, "The Education of the New Reference Librarian", Library Journal 100(8) : 727 - 730, April, 1975.

² สุขุม นิลเชษฐ์ ขวัญของบรรณารักษ์ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา หน้า 34 - 35.

ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นข้อเสนอแนะให้โรงเรียนบรรณารักษ์
พิจารณาประกอบการฝึกอบรมบรรณารักษ์ ให้เป็นผู้มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการ
ของสังคมส่วนหนึ่งด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาว่า ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของ
ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยครู เป็นอย่างไร เป็นภาพพจน์ที่
ตรงหรือใกล้เคียงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไปหรือไม่
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ในทัศนะของ
บุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยครู ที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ ตำแหน่งหน้าที่
ระดับการศึกษา และจำนวนเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัย ว่ามีความแตกต่างกัน
หรือไม่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. นำผลของการศึกษาค้นคว้าไป ใช้ประกอบการพิจารณา แก้ไขปรับปรุง
สถานภาพและการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูให้มีผลดียิ่งขึ้น
2. เป็นข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนบรรณารักษ์ ในการพิจารณาปรับปรุงการฝึกอบรม
บรรณารักษ์ ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
ส่วนหนึ่งด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษานี้กระทำในวิทยาลัยครูที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 แห่งใน
ประเทศไทย ที่มีบรรณารักษ์ห้องสมุดเป็นบรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional
Librarians) ซึ่งได้แก่วิทยาลัยครูต่อไปนี้

1. วิทยาลัยหมู่บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
3. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
4. วิทยาลัยครู จันทร เกษม
5. วิทยาลัยครูพระนคร
6. วิทยาลัยครูธนบุรี
7. วิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาลัย
8. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
9. วิทยาลัยครูเทพสตรี
10. วิทยาลัยครูพระนคร ศรีอยุธยา
11. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
12. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
13. วิทยาลัยครู เพชรบุรี
14. วิทยาลัยครูนครปฐม

2. การศึกษานี้กระทำกับบุคลากรและนักศึกษานในวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2518 เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพพจน์	หมายถึงรูปแบบหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในความคิดหรือความเข้าใจของบุคคล ซึ่งอาจใกล้เคียงหรือตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ก็ได้
บุคลากรในวิทยาลัยครู	หมายถึงผู้อำนวยการและอาจารย์ของวิทยาลัยครู
นักศึกษา	หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูทั้งภาคปกติและภาคนอกเวลา
บรรณารักษ์	หมายถึงผู้ที่มีคุณวุฒิด้านความรู้ตามข้อตกลงเบื้องต้นและทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง อยู่ในห้องสมุดของวิทยาลัยครู

ข้อตกลงเบื้องต้น

บรรณารักษ์ในการศึกษารั้งนี้ หมายถึงบรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional Librarians) เท่านั้น ก็คือต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิด้านพื้นความรู้ดังนี้

- ก. มีวุฒิอย่างต่ำระดับปริญญาตรีที่มีวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก หรือ
- ข. มีวุฒิอย่างต่ำระดับปริญญาตรี และมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป เช่น ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ หรือ
- ค. มีวุฒิระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางบรรณารักษศาสตร์

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้อำนวยกร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครู มีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ใกล้เคียงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป
2. ผู้อำนวยกร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครู จะมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกัน
3. ผู้อำนวยกร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่ต่างเพศกัน จะมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกัน
4. ผู้อำนวยกร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกัน
5. ผู้อำนวยกร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยครูต่างกัน จะมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกัน

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ในทัศนะของบุคคลนั้น อาจแยกพิจารณาได้เป็นค่าน ๆ
ดังนี้

1. สถานภาพของบรรณารักษ์
2. หน้าที่ของบรรณารักษ์
3. คุณสมบัติของบรรณารักษ์ แบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ
  - 3.1 พื้นความรู้หรือประสบการณ์
  - 3.2 คุณสมบัติทั่ว ๆ ไป

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์

ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่เบอร์คเลย์ ชาร์ล วิทนีย์ อีแวนส์ (Charles Whitney Evans)¹ ได้ทำการศึกษาศักดิ์ศรีของผู้ใหญ่ระดับกลางที่อยู่ในเขตควมเมืองที่มีค่อห้องสมุดประชาชน และศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่มีค่อการใช้ห้องสมุดของผู้ใหญ่เหล่านั้นด้วยในปี ค.ศ. 1969 ผลการวิจัยพบว่า ศักดิ์ศรีของผู้ใหญ่ที่มีค่อห้องสมุดประชาชนแตกต่างกันไปเกี่ยวกับระดับการศึกษา และเพศ ผู้มีระดับการศึกษาสูงจะมีศักดิ์ศรีค่อห้องสมุดเป็นไปในทางนิมานมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เพศหญิงมี

---

¹Charles Whitney Evans, "The Attitudes of Adults toward the Public Library and their Relationship to Library Use", Dissertation Abstract International, 31(2) : 775A, August, 1970.

ทัศนคติเป็นไปในทางนิมานิมากกว่าเพศชาย การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษา และเพศมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อห้องสมุด ซึ่งหมายรวมถึงบุคลากรของห้องสมุดด้วย

เฟนวิก ซาราห์ (Fenwick Sarah)² ได้ศึกษาห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดเด็กในประเทศออสเตรเลียในปี ค.ศ.1965 ได้สรุปผลของการศึกษาที่เกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์ไว้ว่า บรรณารักษ์ยังไม่เป็นที่ยอมรับในความสำเร็จเท่าเทียมกับอาจารย์หรือครูผู้สอนในโรงเรียน ทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดในโรงเรียนเหล่านั้นขาดกำลังใจในการทำงาน ผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือการยกฐานะของบรรณารักษ์ให้เท่าเทียมกับครูผู้สอนทั่วไปเสียก่อน จึงจะช่วยให้บุคคลทั่วไปเห็นความสำคัญของบรรณารักษ์ และยอมรับความสำคัญของบรรณารักษ์อย่างจริงจัง

ที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา เลสเตอร์ จอห์น ปัวซีเอ (Lester John Pourciau)² ได้ศึกษาแนวโน้มในการเรียกร้องให้ปรับปรุงสถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากข้อเขียนหรือบทความต่าง ๆ ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้ มีการยอมรับสถานภาพของบรรณารักษ์ว่าควรให้มีตำแหน่งหรือฐานะในทางวิชาการเท่าเทียมกับผู้สอนอื่น ๆ ผลการศึกษานี้ปรากฏว่าเหตุผลต่าง ๆ ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแสดงมานั้น ยังไม่เป็นที่ยอมรับได้

¹Fenwick Sarah, Second Advanced Seminar on School and Children's Libraries, p. 34.

²Lester John Pourciau, Jr., "The Status of American Academic Librarians : An Inquiry into the Logic in Use in the Literature", Dissertation Abstract International 36(5) : 2468A - 2469A, November, 1975.

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดในประเทศไทยนั้น ได้มีการแสดงออกมาเช่นกัน คือ¹ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระบุว่า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยส่วนใหญ่มองยังเข้าใจว่าห้องสมุดมีหน้าที่ทางด้านการบริการ มีฐานะเป็นแผนกหรือกองในสำนักอธิการ ทำให้มีอุปสรรคในการบริหารงานห้องสมุด คือขาดอิสระในการบริหารงาน และมีอาชีพที่จ้ออำนวยความสะดวกให้ทุก ๆ ฝ่ายได้อย่างเต็มที่ มีปัญหาเรื่องจำกัดงบประมาณค่าใช้จ่าย และจำกัดอัตราค่าจ้างบรรณารักษ์ ซึ่งทำให้เกิดผลตามมาก็คือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ได้ครบถ้วน ส่วนใหญ่ได้แต่ทำงานประจำได้แก่การสั่งซื้อหนังสือ ทำบัตรรายการหนังสือ จ่ายหนังสือให้ยืม ฐานะของห้องสมุดยังไม่ถึงมาตรฐานสากล ฐานะของบรรณารักษ์จึงต่ำต้อยเพราะมีได้เท่าเทียมกับภารจ ย์อื่น ๆ ทั้งนี้ทางแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จึงได้เสนอแนะว่าควรปรับปรุงฐานะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยให้มีฐานะเท่าเทียมกับอาจารย์ผู้สอนอื่น ๆ ทั่วไป เพื่อความก้าวหน้าจะได้เป็นแรงจูงใจให้บรรณารักษ์ผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ประจำทำงานในห้องสมุด

นวนิตย์ อินทรามะ² ได้กล่าวถึงสถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดโดยยกเอาสาระสำคัญของการประชุมสามัญประจำปี 2517 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมาอ้างถึงว่า หลังจากสมาชิกของสมาคมที่มาประชุมได้อภิปรายเกี่ยวกับฐานะของบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ แล้ว ที่ประชุมจึงสรุปว่า ควรให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

¹แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย "ห้องสมุดมหาวิทยาลัย" เอกสารบรรณารักษศาสตร์ 14 : 3 - 6 กุมภาพันธ์ 2515.

²นวนิตย์ อินทรามะ "สถานภาพของบรรณารักษ์" วารสารห้องสมุด 18(6) : 439 - 448 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2517.

ทำหนังสือเสนอผู้เกี่ยวข้อง ให้ยกฐานะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนให้อยู่ในตำแหน่งครู
2. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนให้อยู่ในตำแหน่งครูบรรณารักษ์ และครูบรรณารักษ์ไม่ต้องมีชั่วโมงสอนในห้องเรียน
3. บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะให้อยู่ในตำแหน่งบรรณารักษ์
4. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ที่ประชุมได้มีความคิดเห็นแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 มีความเห็นว่า บรรณารักษะระดับวิชาชีพ (Professional Librarians) ควรให้อยู่ในตำแหน่งบรรณารักษ์

กลุ่มที่ 2 มีความเห็นว่า บรรณารักษะระดับวิชาชีพ (Professional Librarians) ควรมีตำแหน่งเช่นเดียวกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และให้ถือการปฏิบัติงานในห้องสมุดเป็นชั่วโมงสอน

แต่อย่างไรก็ตามนวนตย อันทราวมะโคกลดาวเห็นว่า ไม่ว่าจะให้บรรณารักษ์อยู่ในตำแหน่งหรือฐานะใด ควรคำนึงถึงว่าจะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดหรือไม่ จึงจะทำให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

เกี่ยวกับค่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่มีต่อห้องสมุดนั้น ศัลลพ สรรพกิจ¹ ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่านิสิตแต่ละระดับของวิทยาลัย มีทัศนคติต่อห้องสมุดแตกต่างกัน และทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย มีความแตกต่างกันด้วย ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาร์ล วิทไน์ อีแวน มาก

---

¹ศัลลพ สรรพกิจ ทัศนคติของนิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย หน้า 52 - 55.

พวา พันธุ์เมฆา¹ ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการห้องสมุดของ อาจารย์และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2512 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาและอาจารย์ประสบปัญหาในการใช้บริการของห้องสมุดของวิทยาลัย เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยได้สรุปว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากบรรณารักษ์ห้องสมุดของวิทยาลัยขาดคุณวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้ไม่มีความรู้และความสามารถดีพอ เพราะได้รับการแต่งตั้งมาทำหน้าที่บรรณารักษ์ เป็นหน้าที่พิเศษนอกเหนือการสอนประจำ

ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเช่นกัน คือ สุขุม นิลเกษร² ได้ศึกษาขวัญของบรรณารักษ์ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ปี พ.ศ.2515 ผลการวิจัยพบว่า ขวัญของบรรณารักษ์เหล่านั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีแนวโน้มไปในทางดี คือมีความมั่นใจในงานอาชีพของตนมากขึ้น เพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องแวดล้อมได้แสดงออกถึงการยอมรับและเห็นความสำคัญของบรรณารักษ์เพิ่มขึ้น

สมช้อย ยุคศิขรรม³ ได้สำรวจห้องสมุดและศึกษาปัญหาความต้องการและทัศนคติของครู นักเรียน ที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมวิสามัญจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2513 และได้สรุปผลการศึกษาข้อหนึ่งว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครูบรรณารักษ์และครูอื่นเห็นพ้องกันว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของงานในหน้าที่บรรณารักษ์

¹พวา พันธุ์เมฆา ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาชั้นป.กศ. ชั้นสูงปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2512 หน้า 76 - 77.

²สุขุม นิลเกษร ขวัญของบรรณารักษ์ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญ หน้า 34 - 35.

³สมช้อย ยุคศิขรรม การสำรวจห้องสมุด ศึกษาปัญหาความต้องการและทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมวิสามัญ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2513 หน้า 67.

น้อย คือเห็นว่า เป็นงานเบาที่ควรใช้เวลาออกเหนือจากการสอนปรกติมาทำได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตพร ชังธาดา¹ ซึ่งได้ทำการศึกษาคำเนิงานของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลาง ปีการศึกษา 2512 ด้วย คือห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลางนั้น ประสบปัญหาทางด้านผู้บริหารที่ให้บรรณารักษ์ทำการสอนด้วย จึงทำให้บรรณารักษ์ไม่มีเวลาทำงานห้องสมุดเต็มที่ งานห้องสมุดจึงไม่ประสบผลเท่าที่ควร

เอกสารและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของบรรณารักษ์

บรรจง จันทรส² กล่าวว่า ในสมัยก่อนบรรณารักษ์ห้องสมุดมีสภาพเป็นคนเฝ้าหนังสือในทัศนะของบุคคลทั่วไป และจนปัจจุบันนี้ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ในลักษณะดังกล่าว ก็ยังคงอยู่ในทัศนะของบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่ซึ่งนับว่าเป็นการเข้าใจหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดผิดจากความแท้จริง คำกล่าวนี้ นวนิตย์ อินทรามะ³ ได้ยกตัวอย่างความเข้าใจหน้าที่ของบรรณารักษ์ที่ผิดไปจากความจริงของเพื่อนร่วมงานที่มีใช้บรรณารักษ์คนหนึ่ง ซึ่งเป็นการยืนยันว่ายังมีบุคคลที่เข้าใจหน้าที่ของบรรณารักษ์ไม่ตรงกับความจริง ทั้งได้เห็นว่า ห้องสมุดไม่ใช่โกดังเก็บหนังสือ" ละบรรณารักษ์ไม่ใช่ผู้มีหน้าที่เฝ้าดูแลหนังสือเท่านั้น⁴ แต่ได้ระบุว่าหน้าที่ของบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดวิทยาลัยและ

¹รัตพร ชังธาดา การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลาง ปีการศึกษา 2512 หน้า 105.

²Banchong Chantrasa, Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand, p. 5.

³นวนิตย์ อินทรามะ "บรรณารักษ์-นักบริหาร" ชุมนุมเรื่องน่ารู้ หน้า 78-87.

⁴นวนิตย์ อินทรามะ "บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" วารสารห้องสมุด

มหาวิทยาลัยไว้ดังนี้¹

1. กำหนดนโยบาย บริหารงานห้องสมุด วางระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุด
2. เข้าร่วมในการวางนโยบาย การศึกษาของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยนั้น ๆ
3. ร่วมกิจกรรมในคณะกรรมการห้องสมุด
4. ติดต่อสัมพันธ์กับอธิการบดี และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ
5. รับผิดชอบบริหารงานห้องสมุด ฯลฯ
6. เลือกบรรจุ และแต่งตั้ง บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ ในห้องสมุด
7. เสนอแนะการโยกย้าย เลื่อนขั้นหรือตำแหน่งของ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่ออธิการบดี
8. ควบคุมแนะนำ เกี่ยวกับการจัดหาหนังสือและวัสดุห้องสมุด
9. เป็นผู้แทนของห้องสมุด ติดต่อกับผู้ให้บริการและประชาชนทั่วไป
10. ทำรายงาน เสนออธิการบดีและคณะกรรมการวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย
11. ช่วยจัดหาทุนจากผู้บริจาค
12. จัดทำงบประมาณประจำปีของห้องสมุด
13. ร่วมมือกับบรรณารักษ์และนักวิชาการห้องสมุดต่าง ๆ ส่งเสริมการใช้ห้อง

สมุดอย่างกว้างขวาง

อัมพร บัณฑิต และ นนทนา เข็อกผ่อง² กล่าวถึงหน้าที่ของหัวหน้าบรรณารักษ์หรือผู้อำนวยการหอสมุดไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ดำเนินการติดต่อกับผู้บังคับบัญชา
2. รับผิดชอบเรื่องนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด
3. รับผิดชอบนโยบายและระเบียบในการเลือกซื้อหนังสือและวัสดุ
4. วางนโยบายการจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ

¹ นวนิตย์ อิบทรามะ กล่าวบรรยายวิชาห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย 17 มิถุนายน 2518.

² อัมพร บัณฑิต และ นนทนา เข็อกผ่อง การจัดและบริหารงานห้องสมุด หน้า 208.

5. วางนโยบายการบริหารงานบุคคล
6. วางมาตรการ การบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด
7. รับผิดชอบในการเตรียมงบประมาณประจำปี
8. พิจารณาความดีความชอบหรือพิจารณาโทษของเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติคนไม่เหมาะสม เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

รัฐจวน อินทรกำแหง¹ กล่าวว่าในการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนนั้น บรรณารักษ์ต้องรู้จักจักและดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. สถานที่ที่จะจัดตั้งห้องสมุด ได้แก่ ที่ตั้ง ขนาด ภูมิทัศน์
2. หนังสือและวัสดุอุปกรณ์
3. บุคลากร
4. การแบ่งงาน
5. การเงิน

วิษณุ หัยเที่ยง² กล่าวถึงงานในหน้าที่ของหัวหน้าบรรณารักษ์ซึ่งต้องเป็น บรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional Librarians) ว่า ต้องทำหน้าที่ดังนี้

1. วางนโยบาย และระเบียบต่าง ๆ
2. ประสานงานกับผู้ใช้บริการและคนอื่น ๆ ในห้องสมุด
3. วางแผนงานกระบวนการรับจ่าย
4. ศึกษาวิจัย วิธีดำเนินงาน ประเมินผลงาน แก้ไขปัญหา
5. บริหารงานในแผนกทั้งบุคคลและวัสดุ
6. ให้คำแนะนำ การค้นคว้าเลือกวัสดุ
7. จัดนิทรรศการ

¹รัฐจวน อินทรกำแหง การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน หน้า 20 - 36.

²วิษณุ หัยเที่ยง คำบรรยายวิชาการบริหารงานห้องสมุด 2 กรกฎาคม 2518.

พัชรี ม้ามณี¹ กล่าวถึงการจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ว่า บรรณารักษ์ของวิทยาลัยและบรรณารักษ์ของห้องสมุดคณะต่าง ๆ มีหน้าที่ในการรับผิดชอบจัดหาบุคลากรของห้องสมุด ทั้งในระดับอาชีพและระดับต่ำกว่า จัดทาและบริหารนโยบายเกี่ยวกับบุคลากรด้วย

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของบรรณารักษ์

ก. คุณสมบัติด้านพันความรู้

²ในต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา มีนโยบายการแบ่งระดับ บรรณารักษ์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือบรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional Librarians) และระดับผู้ช่วยบรรณารักษ์ (Supportive Staff) คุณสมบัติด้านพันความรู้ของบรรณารักษ์ระดับอาชีพ ถือเอาผู้มีวุฒิปริญญาโททางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างต่ำจึงจะได้ชื่อว่าเป็นบรรณารักษ์ (Librarians) ส่วนผู้มีคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรีทางบรรณารักษ หรือปริญญาตรีสาขาอื่นบวกกับประสบการณ์ในการทำงาน ห้องสมุดมายังไม่ถึงระดับปริญญาโท เรียกว่าบรรณารักษ์ผู้ช่วย (Library Associates) ซึ่งจัดว่าเป็น Supportive Staff

✓ เอฟ จี บี ฮัทชินส์ (F.G.B. Hutchins)³ กล่าวว่าผู้มีคุณสมบัติเหมาะ

¹พัชรี ม้ามณี "การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ในห้องสมุด มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์" วารสารห้องสมุด 18(3) . 279 - 282, พ.ศ.-ม.ย. 2517.

²Banshong Chantrasa, Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand, p. 86.

³F.G.B. Hutchins, Librarianship : A Short Manual with Reference to Developing Countries, p. 36.

สมที่จะเป็นบรรณารักษ์ต้องเป็นผู้ที่รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ จากสถาบันที่เป็นที่เชื่อถือได้ และต้องมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

รัญจวน อินทรกำแหง¹ กล่าวถึงคุณสมบัติด้านพื้นฐานความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนว่า ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ หมายถึงผู้ที่ได้รับปริญญาตรีในสาขาต่างๆ และศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก เช่น - อักษรศาสตรบัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต มนุษยศาสตรบัณฑิต

2. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การสอน นโยบายการศึกษา นโยบายของโรงเรียน และเรื่องการศึกษาทั่วไปด้วย

อัมพร บันศรี และ นนทนา เผือกผ่อง² แสดงความเห็นเกี่ยวกับคุณวุฒิของบรรณารักษ์ว่า ควรเป็นผู้มีความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นรับใช้อยู่ อย่างน้อยระดับปริญญาตรี และต้องมีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อยระดับปริญญาตรีด้วย แต่ถ้าเป็นห้องสมุดวิทยาลัย หรือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความรู้ระดับปริญญาโท หรือ ปริญญาเอกทางบรรณารักษศาสตร์จึงจะเหมาะสม

แมนมาส ขวสิด และ สิริินทร์ ชวงโชติ³ กล่าวว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดควรมีคุณวุฒิอย่างต่ำชั้นปริญญาตรี และมีความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อยชั้น /อนุปริญญาจากมหาวิทยาลัยด้วย

¹รัญจวน อินทรกำแหง อ.ก. หน้า 17.

²อัมพร บันศรี และ นนทนา เผือกผ่อง อ.ก. หน้า 46,205 - 208.

³แมนมาส ขวสิด และ สิริินทร์ ชวงโชติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ หน้า

¹ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2515 ได้เสนอแนะมาตรฐานสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านที่เกี่ยวกับบุคลากรโดยเฉพาะบรรณารักษ์ว่า ควรมีวุฒิปริญญาโททางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างต่ำ และควรมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี

² กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2511 โดยกำหนดว่า บุคลากรของห้องสมุด คือครู หรือ อาจารย์ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ มีวุฒิอย่างต่ำ อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ หรือ

- ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ หรือ
- อักษรศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก หรือ
- ศิลปศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก

ข. คุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์

นอร์แมน ทอมลินสัน (Norman Tomlinson)³ กล่าวว่าผู้ที่จะเป็นบรรณารักษ์ที่ดี สามารถทำงานได้ประสพผลสำเร็จต้องมีลักษณะดังนี้

¹ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย "มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย" เอกสารบรรณารักษศาสตร์ 14 : 15 - 20 กุมภาพันธ์ 2515.

² กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน 12 กันยายน 2511. L

³ Norman Tomlinson, Librarianship, pp. 63-64.

1. ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
 2. อารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส
 3. ละเอียกรอบคอบ ชอบช่วยเหลือ
 4. อดทนต่อความลำบากในการค้นคว้าวิจัย ต่อความไว้วางใจของผู้ใช้ห้องสมุด และต่อความเชื่อยศของเจ้าหน้าที่

5. มีไหวพริบ
6. ความจำดี
7. อดากรู้อยากเห็น สนใจกว้างขวางอยู่เสมอ
- ✓ 8. มีเหตุผล
9. เชื่อถือได้
- ✓ 10. มีอารมณ์มั่นคง
11. เป็นระเบียบถี่ถ้วน
12. สุขภาพดี
13. มีวินัย
14. สุภาพอ่อนโยน

เจมส์ ทอมสัน (James Thompson)¹ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ไว้ดังนี้

1. เป็นนักปราชญ์ (ควรมีปริญญาระดับสูงแสดงให้เห็นด้วย)
2. มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ (ควรมีกnowledgeทางบรรณารักษศาสตร์)
3. รู้หลักการบริหารงาน
- ✓ 4. สามารถมองเห็นความสามารถของผู้อื่นว่ามีเพียงใด

---

¹ James Thompson, An Introduction to University Library Administration, -2 nd. ed., pp. 26 - 28.

- ✓ 5. ก่อให้เกิดการร่วมมือทำงานอย่างได้ผล
- ✓ 6. มีน้ำเสียงแสดงความมั่นคง เชื่อมั่นในตนเอง
7. ศักดิ์สใจดี
- ✓ 8. ออกคำสั่งชัดเจน
9. ชอบแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ
10. ไม่ลำเอียงหรืออคติ
11. ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสงบ
- ✓ 12. ประารถนาที่จะได้ข้อแนะจากผู้อื่น ๆ และผู้ใ้บังคับบัญชา
- ✓ 13. รู้จักชมผลงานผู้อื่นอย่างจริงใจ
14. วิพากษ์วิจารณ์งานของผู้อื่นอย่างมีหลักการและเหตุผล
15. กล่าวรับผิดชอบ
16. ใช้ความจริงเป็นหลัก
17. ศักดิ์สใจเร็ว
18. เข้าใจและมองเห็นถึงความสำเร็จของงานได้
- ✓ 19. มีจุดมุ่งหมายการทำงานที่แน่นอน

เซอร์ราฟีน ดี. กวียาซัน (Dr. Serafin D. Quason)¹ กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ที่เป็นบรรณารักษ์ในฟิลิปปินส์ว่ามีดังนี้

1. ต้องสามารถแก้ปัญหาในการทำงานอย่างได้ผล
2. มีความรับผิดชอบไม่ละทิ้งงาน

---

¹ Serafin D. Quason, "The Filipino Librarian : His Opportunities and Challenges Today and Tomorrow", Librarianship as a Profession in the Philippines, pp. 9 - 15.

3. ทนตมัยในค่านความรูต่าง ๆ
4. มีความสนใจสิ่งรอบตัวสูง สร้างสิ่งแปลกใหม่เสข
5. มีคุณสมบัติทั่วไปอีก เช่น ไหวพริบดี มีกำลังใจ สุขภาพดี ตั้งใจทำงาน สุขภาพเรียบร้อย มีอารมณ์ขัน ะธานงานดี เป็นต้น

เจสซี เชอ. เซรา (Jesse H. Shera)¹ กล่าวแกลงความคิดเห็นว่าบรรณารักษ์ในอนาคตต้องเป็นผู้มีลักษณะเด่น 2 อย่าง คือ

1. มีสติปัญญากว้างขวางลึกซึ้ง
2. เป็นนักสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารสัมพันธ์กับผู้ใช้ห้องสมุดได้อย่างเข้าใจกันควยก็

อัมพร ปันศรี และ นนทนา เผือกผ่อง² ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. มีอุดมการณ์สูงในการทำงาน
2. ชอบอ่านชอบคนควา
3. เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ปรับตัวเอง
4. ละเอียค ประณีต รอบคอบ อกทน
5. ระเบียบวินัยดี
6. มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย
7. ถอมตน
8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

¹ Jesse H. Shera, "The Future, Too, Is Prologue", Wilson Library Bulletin 39(3) : 235, November, 1964.

² อัมพร ปันศรี และ นนทนา เผือกผ่อง ด.ก. หน้า 205 - 206.

9. พร้อมที่จะทำงานเพิ่ม
  10. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส
  11. บุคลิกทั่วไปดี เช่น แต่งกายสะอาด เป็นต้น
- วิษณุ ทัฬหะเที่ยง¹ กล่าวถึงคุณสมบัติของบรรณารักษ์ห้องสมุดดังนี้

1. มีความรู้สาขาวิชาสีของทงอย่างคื
2. มีนิสัยชอบอ่าน รอบค่นกว่า
3. รู้แหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง
4. มีความแม่นยำถูกต้องสูง รอบคอบ
5. ซอบบริการผู้อื่น หรือ รอบท่วยเหลือ
6. มีน้ำใจ คิดคืดตามผลงาน
7. มีความริเริ่ม สร้างสรรค์
8. มีน้ำใจยุติธรรมไม่วกคื
9. มีมนุษยสัมพันธ์คื

รัญจวน อินทรกำแหง² ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุด
โรงเรียนว่าควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้ควมเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับจิตวิทยาของมนุษย์
2. มีมนุษยสัมพันธ์คื คือมรยาทงาม หน้าตาแจ่มใส ใจเย็น อ่อนโยน
รู้จักเก็บปากเก็บคำ
3. เป็นนักอ่านและรักการหาความรู้
4. รู้จักความค้องการและความสนใจของนักเรียน

¹วิษณุ ทัฬหะเที่ยง กล่าวบรรยายวิชาการบริหารงานห้องสมุด 17 กันยายน
2518.

²รัญจวน อินทรกำแหง ส.ค. หน้า 16 - 19.

5. มีความกึก เริ่มสร้างสรรค์
6. มีใจเป็นประชาธิปไตย
7. มีความสามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้
8. มีคุณสมบัติของนักทำงานที่ดีคือ ซื่อ อุดม มีระเบียบ ทำงานสม่ำเสมอ ว่องไว สะอาด สะอาดรอบคอบ เป็นต้น
9. มีศรัทธาและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ซึ่งถือว่าเป็นข้อที่สำคัญที่สุด
 แม้นมัส ชวลิต และ สิริินทร์ ช่วงโชติ¹ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของ
 บรรณารักษ์ว่า ควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ
  1. มีความละเอียด ประณีต
  2. ความจำดี
  3. อุดม
  4. ตรงต่อเวลา
  5. มีระเบียบในการปฏิบัติงาน
  6. ทำตามคำสั่งและสั่งงานได้
  7. สามารถเรียนงานใหม่ได้
  8. มีการศึกษาค้นคว้า
  9. รู้จักรับผิดชอบ
  10. สนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
  11. เรียนอยู่เสมอ
  12. มีความขยันหมั่นเพียรและรักงาน
  13. มีความคิดริเริ่ม

---

¹แม้นมัส ชวลิต และ สิริินทร์ ช่วงโชติ อ.ค. หน้า 507 - 509.

บุคลิกลักษณะทั่ว ๆ ไปที่ควรมีคือ

1. แต่งกายสะอาดเรียบร้อย
2. สุขภาพดี
3. กิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส พร้อมจะช่วยเหลือ
4. ไม่เย่อหยิ่งและชมผู้อื่น
5. มั่นใจในตัวเอง
6. เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และคนอื่น ๆ ได้
7. มีความทะเยอทะยานที่จะทำงานให้ก้าวหน้า
8. รู้จักร่วมมือกับผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อนร่วมงาน
9. ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น
10. สามารถรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยอาชีวศึกษาจุ่มตัวอย่างที่เลือกเก็บมาครั้งนี้ คัดเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นวิทยาลัยครูที่มีบรรณารักษ์ห้องสมุด เป็นบรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional Librarians) ทั่วข้อตกลงเบื้องต้น
2. เป็นวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย โดยพิจารณาระยะทางที่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นเกณฑ์
3. เป็นวิทยาลัยครูทั้งที่ ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยให้มีจำนวนเท่าๆกัน

ดังนั้นจึงเลือกวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างได้ 14 แห่ง ดังนี้

- ก. วิทยาลัยครูในส่วนกลาง ได้แก่
  1. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
  2. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
  3. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
  4. วิทยาลัยครูพระนคร
  5. วิทยาลัยครูชนบท
  6. วิทยาลัยครูจันทระเกษม
  7. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ
- ข. วิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค ได้แก่
  8. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
  9. วิทยาลัยครูเทพสตรี
  10. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
  11. วิทยาลัยครูนครปฐม

12. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
13. วิทยาลัยครูเพชรบุรี
14. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เลือกจากวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างมาศึกษามีจำนวน
ดังนี้

ผู้อำนวยการ	จำนวน 14 คน โดยแจกแบบสอบถามแก่ผู้อำนวยการทุกคน ในวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	จำนวนประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมดในวิทยาลัย ครูกลุ่มตัวอย่าง
นักศึกษา	จำนวนประมาณร้อยละ 1 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดในวิทยาลัยครู กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกแจกแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนักศึกษา ใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์
พร้อมกับจดหมายชี้แจง หรือนำไปมอบให้ด้วยตนเองกับแผนกวิจัยหรือแผนกสารบัญของวิทยาลัย
เป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม แล้วเก็บรวบรวมไว้ให้หรือส่งคืนผู้วิจัยภายหลัง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษา
แนวทางและวิธีการจาก หลักและวิธีการวัดเจตนาคติ¹

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวและอัตราเฉลี่ยเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด
เป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณวุฒิ และหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุด
วิทยาลัยครู โดยให้ผู้ตอบแบบเลือกตอบ

---

¹ไพบูลย์ อินทวิชา หลักและวิธีการวัดเจตนาคติ หน้า 187-217.

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่ว ๆ ไปของบรรณารักษ์ห้องสมุด
 วิทยาลัยครู ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่าความนัยจำแนก
 (Semantic Differential)

การร่างแบบสอบถามตอนที่ 1 กระทำโดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ
 แบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์แยกกลุ่มเปรียบเทียบความคิดเห็น ตามความมุ่งหมาย
 ของการวิจัยในข้อ 2

การร่างแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กระทำโดยรวบรวมความคิดเห็น
 เกี่ยวกับ คุณวุฒิ หน้าที่ และคุณสมบัติทั่ว ๆ ไปของบรรณารักษ์ห้องสมุด จากหนังสือและ
 เอกสารที่ผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาชีพบรรณารักษ์ และบุคคลอื่น ๆ
 กล่าวไว้ มากำหนดเป็นข้อ ๆ แล้วหาความถี่ของแต่ละข้อคุณสมบัติที่กำหนดทั้งสามด้าน
 จากนั้นจึงจัดเรียงลำดับข้อเสียใหม่ โดยพิจารณาเรียงข้อที่มีความถี่มากไปหาน้อย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว

จงทำเครื่องหมาย X ลงใน ( ) หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2. ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครูนี้โดยเป็น

( ) ผู้อำนวยการ ( ) อาจารย์ ( ) นักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

จงทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) หน้าข้อที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ก. คุณวุฒิของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

1. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีคุณวุฒิอย่างต่ำระดับใด

( ) ม.ศ. ต้น ( ) ม.ศ. ปกติ ( ) อนุปริญญา

( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโทหรือสูงกว่า ( ) อื่น ๆ...

ข. หน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรได้แก่ข้อใดบ้าง จงเขียนหมายเลขตามลำดับความสำคัญ อันดับที่ 1 ถึงที่ 5 (เลือกเพียง 5 ข้อเท่านั้น)

- ( ) ฝึกอบรมนักศึกษาหนังสือ ( ) จัดชั้นหนังสือ
 ( ) ประทับตราให้ยืมและคืนหนังสือ ( ) ตรวจสอบผู้นำหนังสือออก
 ( ) เรียงบัตรรายการในตู้บัตรรายการ ( ) พิมพ์บัตรรายการ

ตอนที่ 3 ต่อไปนี้เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงคุณลักษณะเป็นคู่ ๆ ที่มีความหมายตรงข้ามกัน ขอให้ท่านพิจารณาว่าลักษณะเหล่านั้นควรมีอยู่ในตัวบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูมากน้อยเพียงใด แล้วประมาณค่าออกมาโดยทำเครื่องหมาย ทับตัวเลขที่ท่านต้องการในช่องใดช่องหนึ่ง

สนใจหาความรู้	3	2	1	0	1	2	3	ไม่สนใจหาความรู้
ทันสมัย	3	2	1	0	1	2	3	คร่ำครึ
มีมนุษยสัมพันธ์	3	2	1	0	1	2	3	ไม่มีมนุษยสัมพันธ์

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาและอาจารย์ในวิทยาลัยครูสกลนคร มีจำนวนอาจารย์ 10 คน นักศึกษา 40 คน เพื่อหาอัตราเฉลี่ยเป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในการเข้าใช้ห้องสมุดวิทยาลัยของอาจารย์และนักศึกษา และเพื่อแก้ไขข้อความในแบบสอบถามที่ไม่ชัดเจน จนอาจทำให้ผู้ตอบเข้าใจผิดได้

ผลการทดลองใช้แบบสอบถามทำให้ทราบอัตราการเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยครูของอาจารย์และนักศึกษามีตั้งแต่ไม่เคยเข้าใช้เลยจนถึงเข้าใช้สัปดาห์ละประมาณ 7 ชั่วโมง โดยมีกลุ่มผู้เข้าใช้สัปดาห์ละประมาณ 4-6 ชั่วโมงมากที่สุด (68.00%) จากนั้นจึงได้แก้ไขข้อความที่ไม่ชัดเจนให้ชัดเจนขึ้น และได้กำหนดตัวเลขเลือกเป็นอัตราเฉลี่ยเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดลงในแบบสอบถามจริงแล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือไปยังกรมการฝึกหัดครู โดยขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยได้นำ

แบบสอบถามไปแจกจ่ายให้นักศึกษาและบุคลากรของวิทยาลัยครูในส่วนกลางทั้ง 7 แห่ง
ด้วยตนเอง แล้วกำหนดวันรับคืนภายหลัง

ส่วนวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาคผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและจดหมายชี้แจงรายละเอียดการแจกแบบสอบถามและการรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยไปทางไปรษณีย์ โดยขอความอนุเคราะห์ผ่านผู้อำนวยการวิทยาลัยครูนั้นให้แผนกวิจัยหรือแผนกสารบรรณของวิทยาลัยแจกจ่ายแบบสอบถามให้กับบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครูนั้นตามจำนวนและวิธีการเช่นเกี่ยวกับการแจกแบบสอบถามในวิทยาลัยครูในส่วนกลาง เสร็จแล้วรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์

วิธีจัดการทำข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องในการตอบทุกข้อ ฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องจะถูกรวบรวมไว้ทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์แบบสอบถามกระทำดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับคัดเลือกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามความแตกต่างด้าน เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และ เวลาเฉลี่ยการเข้าใช้ห้องสมุด

แบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. หาความถี่ของตัวเลือกในแต่ละข้อแล้วแปลงเป็นอัตราส่วนร้อยละ
2. นำผลจากข้อ 1 คือพิจารณาค่าอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดเปรียบเทียบกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไป ในด้านคุณวุฒิและพื้นความรู้
3. จำแนกแบบสอบถามออกตามกลุ่มที่กำหนดในแบบสอบถามตอนที่ 1 และหาค่าอัตราส่วนร้อยละของตัวเลือกในแต่ละข้อเพื่อเปรียบเทียบกัน

แบบสอบถามตอนที่ 2 ข. ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. หาความถี่ของตัวเลือกแต่ละข้อแล้วแปลงเป็นอัตราส่วนร้อยละ
2. จัดอันดับค่าอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดเรียงลำดับไปหาค่าเพียง 5 อันดับแรก แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไปในด้านหน้าที่

ว่าตรงกันหรือไม่

3. หากความถี่ของตัวเลือกที่ถูกเลือกเป็นอันดับ 1 และตัวเลือกที่ถูกเลือกเป็นอันดับรองลงไปถึงอันดับที่ 5 ว่าตัวเลือกใดมีความถี่สูงสุดแล้วแปลงเป็นอัตราส่วนร้อยละ

4. จำแนกแบบสอบถามออกตามกลุ่มที่กำหนดในแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าอัตราส่วนร้อยละเปรียบเทียบกันทีละข้อคำถาม

แบบสอบถามตอนที่ 3 หัวการวิเคราะห์ดังนี้

1. จัดกลุ่มคุณสมบัติของบรรณารักษ์เหล่านั้นเสียใหม่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่คุณสมบัติที่ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไป

กลุ่มที่ 2 ได้แก่คุณสมบัติที่ตรงข้ามกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไป

2. กำหนดค่าคะแนนเสียใหม่โดยให้ค่าคะแนนของคุณสมบัติที่ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไปมีค่าเป็นบวก และกำหนดให้ค่าคะแนนของคุณสมบัติที่ตรงข้ามมีค่าเป็นลบ

3. หากความถี่ของแต่ละค่าคะแนนออกมา แล้วคูณกับค่าคะแนนที่กำหนดไว้ในข้อ 2

4. หาค่าเฉลี่ย (Means) ของแต่ละข้อ เพื่อพิจารณาว่ามีความโน้มเอียงไปด้านใดโดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

5. นำลักษณะที่ได้จากข้อ 4 ไปเปรียบเทียบกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไปว่าตรงกันหรือไม่

6. จำแนกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามที่กำหนดในแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมา เปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ $t - test$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าอัตราส่วนร้อยละ $\frac{\text{จำนวนผู้ตอบที่เลือกคำตอบหนึ่ง}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในเวลานั้น}} \times 100^1$

2. ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$
 $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวคูณความถี่

N = จำนวนผู้ตอบในเวลานั้น

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$ 3 ✓

SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวคูณความถี่
แล้วยกกำลังสอง

$\left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2$ = คะแนนแต่ละตัวคูณความถี่รวมกันแล้วยกกำลังสอง

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเวลานั้นทั้งหมด

4. ค่าอัตราส่วนวิกฤต $t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)^2}}$ 4

$\bar{x}_1 - \bar{x}_2$ = ความแตกต่างระหว่างค่าสถิติ

$\sqrt{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)^2}$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความแตกต่าง
ระหว่างค่าสถิติ

t = ค่าที่พิจารณา

¹ ประคอง กรรมสุด สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู หน้า 27.

² ก. หน้า 40.

³ ก. หน้า 51.

⁴ ก. หน้า 87.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

อักษรย่อ	วค.	ย่อมาจาก	วิทยาลัยครู
ผอ.	"	ผู้อำนวยการวิทยาลัยครู	
อจ.	"	อาจารย์วิทยาลัยครู	
นศ.	"	นักศึกษาวิทยาลัยครู	
บร.	"	บรรณารักษ์ห้องสมุด	
สัญลักษณ์ที่ไร้แทนคำอธิบายหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุด			
X ₁	แทน	เข้าคูแลร์รักษาหนังสือ	
X ₂	"	จัดชั้นหนังสือ	
X ₃	"	ประทับตราให้ยืมและรับคืนหนังสือ	
X ₄	"	ตรวจสอบผู้นำหนังสือออกนอกห้องสมุด	
X ₅	"	เรียงบัตรรายการในตู้บัตรรายการ	
X ₆	"	พิมพ์บัตรรายการ	
X ₇	"	จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ	
X ₈	"	ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุที่ต้องการ และรวดเร็ว	
X ₉	"	ตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด	
X ₁₀	"	จัดทำบรรณานุกรม คัดนี้ และสาระสังเขป	
X ₁₁	"	วางแผนการบริหารงานห้องสมุด	
X ₁₂	"	วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนในวิทยาลัยครู	
X ₁₃	"	สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง	
X ₁₄	"	เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด	
X ₁₅	"	อื่น ๆ (ไปรษณีย์) ...	

จำนวนข้อมูล

แบบสอบถามที่แจกจ่ายรวมทั้งสิ้น 1034 ชุด ได้รับคืน 902 ชุด คิดเป็นร้อยละ

87.23

กลุ่มบุคลากรและนักศึกษาที่แจกแบบสอบถามได้แก่

ผู้อำนวยการ 14 ชุด ได้รับคืน 14 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

อาจารย์ 320 ชุด ได้รับคืน 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50

นักศึกษา 700 ชุด ได้รับคืน 608 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.86

สำหรับนักศึกษาได้คัดเลือกฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออกไป 8 ชุด คงเหลือไว้ 600 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.71

แบบสอบถามทั้งหมดได้รับการจำแนกวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแยกกลุ่มตามรายละเอียดที่กำหนดในแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดออกมาดังนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 894 คน

ก. จำแนกตามกลุ่ม

บุคลากร 294 คน คิดเป็นร้อยละ 32.88

นักศึกษา 600 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12

ข. จำแนกตามเพศ

เพศชาย 360 คน คิดเป็นร้อยละ 40.27

เพศหญิง 534 คน คิดเป็นร้อยละ 59.73

ค. จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรและนักศึกษา

ผู้อำนวยการ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56

อาจารย์ 280 คน คิดเป็นร้อยละ 31.32

นักศึกษา 600 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12

ง. จำแนกตามระดับการศึกษา

บุคลากรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	10	คน	คิดเป็นร้อยละ	1.12
บุคลากรระดับปริญญาตรี	164	คน	คิดเป็นร้อยละ	18.34
บุคลากรระดับสูงกว่าปริญญาตรี	120	คน	คิดเป็นร้อยละ	13.42
นักศึกษาระดับชั้น ป.กท.	212	คน	คิดเป็นร้อยละ	23.71
นักศึกษาระดับชั้น ป.กศ.ชั้นสูง	320	คน	คิดเป็นร้อยละ	35.79
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	68	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.62

จ. จำแนกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด

บุคลากรและนักศึกษาที่ไม่เข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยเลย 47 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26

บุคลากรและนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยสัปดาห์ละประมาณ 1-3 ชม. 486 คน คิดเป็นร้อยละ 54.36

บุคลากรและนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยสัปดาห์ละประมาณ 4-6 ชม. 260 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08

บุคลากรและนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยสัปดาห์ละประมาณ 7 ชม.ขึ้นไป 101 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของ
บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

ข้อ 1. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิอย่างต่ำระดับใด

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.

ข้อ 1 แยกตามเพศ

คุณวุฒิอย่างต่ำของ บร.วค.	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ม.ศ.ทณ	12	1.34	11	1.23	23	2.57
ม.ศ.ปลาย	36	4.03	57	6.38	93	10.40
อนุปริญญา	64	7.16	121	13.53	185	20.69
ปริญญาตรี	181	20.25	271	30.31	452	50.56
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	57	6.38	64	7.16	121	13.54
อื่น ๆ	10	1.12	10	1.12	20	2.24

จากตาราง 1 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษานักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศ
หญิงมีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมี
วุฒิอย่างต่ำปริญญาตรีซึ่งตรงกับคุณภาพของบรรณารักษ์ตามลักษณะอันพึง
ประสงค์

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.
ข้อ 1 แยกตามตำแหน่งหน้าที่

คุณวุฒิต่างๆของ บร.วค.	ผอ.		อจ.		นศ.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม.ศ.ศน	-	-	1	0.36	22	3.67
ม.ศ.ปลาย	-	-	5	1.80	88	14.67
อนุปริญญา	1	7.14	32	11.43	152	25.33
ปริญญาตรี	11	78.57	182	65.04	258	43.00
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	2	14.29	55	19.64	4	10.67
อื่น ๆ	--	-	4	1.43	16	2.66

จากตาราง 2 แสดงว่า ความเห็นส่วนใหญ่ของผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษา เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิต่างๆระดับปริญญาตรีซึ่งตรงกับคุณวุฒิของบรรณารักษ์ตามลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 3 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 1.
แยกตามระดับการศึกษา

คุณวุฒิของ บร.วค.	ผอ.			อจ.		นศ.		
	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญาตรี
มศ.ต้น	-	-	-	1.36	-	1.83	1.83	-
มก.ปลาย	-	-	.36	1.43	-	6.83	7.17	.67
อนุปริญญา	-	7.14	-	8.57	2.86	9.83	12.67	2.83
ปริญญาตรี	14.29	64.29	2.50	39.29	23.57	13.33	24.33	5.33
ปริญญาโท	-	14.29	.71	7.86	11.07	2.50	5.83	2.33
อื่นๆ	-	-	-	.71	.71	1.00	1.50	.17

จากตาราง 3 แสดงว่าบุคลากรทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และนักศึกษาระดับ ป.กศ. ป.กศ.ชั้นสูง และปริญญาตรี มีความเห็นส่วนใหญ่เป็นไปในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมมีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับคุณวุฒิความสัณณะชั้นพึงประสงค์

ตาราง 4 งบประมาณบุคลากรและนักศึกษาที่มอบหมายตามตอนที่ 2 ก. ขอ 1 แยกตามเวลาการเข้าใช้ของสมุหของวิทยาลัยครู

กลุ่มชื่อของ บร.วค.	ตอ.			อจ.			นศ.			
	ไม่เคย 1-3 รช.	4-6 รช.	7ขึ้นไป	ไม่เคย 1-3 รช.	4-6 รช.	7ขึ้นไป	ไม่เคย 1-3 รช.	4-6 รช.	7ขึ้นไป	
ม.ค.คน	-	-	-	-	.36	-	-	2.33	.83	.50
ม.ค.ปลาย	-	-	-	.36	1.43	-	.17	7.67	5.17	1.67
อนบุรุษญา	-	7.14	-	1.79	6.43	2.86	.36	.50	13.67	8.67
ปริญญาตรี	7.14	64.29	7.14	8.93	36.07	12.50	6.79	.83	22.00	14.50
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	-	14.29	-	1.07	13.21	3.57	1.79	.34	4.33	4.17
อื่น ๆ	-	-	-	-	1.07	.36	-	.17	1.17	.83

จากตาราง A แสดงให้เห็นว่าบุคลากรและนักศึกษามีเวลาเข้าใช้ของสมุหของวิทยาลัยครูแตกต่างกันไป
 ในทำนองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ของสมุหวิทยาลัยครูมีวุฒิต่างๆตามระดับปริญญาตรีสูงตรงกับกลุ่มวุฒิภาวะ
 อันพึงประสงค์

ข้อ 2. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์หรือไม่
ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.

ข้อ 2 แยกตามเพศ

บร.ห้องสมุดควค.ควรมีวุฒิทางบร.หรือไม่	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ควรอย่างยิ่ง	330	36.91	520	58.17	850	95.08
มีหรือไม่ก็ได้	29	3.24	14	1.57	43	4.82
ไม่ควร	1	0.14	-	-	1	0.10

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าบุคลากรและนักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นส่วนใหญ่เป็นไปในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.
ข้อ 2 แยกตามกลุ่มบุคลากรและนักศึกษา

บร.ห้องสมุดควค.ควรมีวุฒิทางบร.หรือไม่	ผอ.		อจ.		นศ.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรอย่างยิ่ง	14	100.00	273	97.50	563	93.83
มีหรือไม่ก็ได้	-	-	6	2.14	37	6.17
ไม่ควร	-	-	1	0.36	-	-

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษา ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตารางที่ 7 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2
แยกตามระดับการศึกษา

บร. ห้องสมุดกว. ครว มีวุฒิทางบร.	แอ.			อจ.		นศ.		
	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ป.กศ.	ป.กศ. สูง	ปริญญาตรี
ครอบงายยิ่ง	14.29	85.71	3.57	56.43	37.50	33.00	50.67	10.17
มีหรือไม่มีก็ได้	-	-	-	1.79	0.36	2.33	2.67	1.17
ไม่กรร	-	-	-	-	0.36	=	-	-

จากตาราง 7 แสดงว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาทั้งต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีและนักศึกษาทั้งระดับ ป.กศ. ป.กศ.ชั้นสูง และปริญญาตรี มีความเห็นส่วนใหญ่ในทานองเกี่ยวกับว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 8 รอยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 2 แยกตามเวลาการศึกษาในของสมัคร

บรรณารักษ์ ของสมัคร การมีใบทางมร.หรือไป	มอ.			สง.			นศ.					
	ไม่เคย	1-3 %	4-6 %	7 %	ไม่เคย	1-3 %	4-6 %	7 %	8-10 %			
การอย่างยิง หรือไม่เคย	7.14	85.71	7.14	-	12.14	58.21	10.21	8.93	1.83	48.33	31.50	12.17
ไม่การ	-	-	-	-	-	1.07	1.07	-	.17	2.83	2.67	.50

จากตาราง 8 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษามีเวลาศึกษาในของสมัครแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีความเห็นใน
 ทางการเมืองการปกครองของสมัครวิศวะวิทยาลัยศรีนครินทร์ทางวิศวะการศึกษาศาสตร์ บางครั้งก็มีลักษณะ
 อื่นๆประดังค

ข้อ 3 บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับใด

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามเพศ

คุณวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	35	3.91	57	6.38	92	10.39
ปริญญาตรี	268	29.98	409	45.75	677	75.73
สูงกว่าปริญญาตรี	57	6.38	68	7.61	125	13.98

จากตาราง 9 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นส่วนใหญ่เห็นไปในแนวเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามตำแหน่งหน้าที่

คุณวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์	ผอ.		อจ.		นค.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	12	+29	80	13.33
ปริญญาตรี	10	71.43	215	76.79	452	75.33
สูงกว่าปริญญาตรี	4	28.57	53	18.92	68	11.34

จากตารางที่ 10. แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นในตัวเองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ควรมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 11 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 3 แยกตามระดับการศึกษา

คุณวุฒิทางวิชา บรรณารักษศาสตร์	มอ.		อ.จ.			บศ.		
	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	.36	2.86	1.07	5.17	7.14	1.00
ปริญญาตรี	7.14	64.29	2.86	49.29	24.64	25.83	40.50	9.00
สูงกว่าปริญญาตรี	7.14	21.43	.36	6.07	12.50	4.33	5.67	1.33

จากตาราง 11 แสดงว่าบุคลากรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และนักศึกษาระดับ ป.กศ. ป.กศ.ชั้นสูง และปริญญาตรี มีความเห็นส่วนใหญ่ในทำนองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 12 รอยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ขอ 3 แยกตามเวลาการเข้าใจของสมัคร

คุณวุฒิทางวิชา	ผอ.						อจ.						นศ.		
	ไม่เคย	1-3	4-6	7ขึ้นไป	ไม่เคย	1-3	4-6	7ขึ้นไป	ไม่เคย	1-3	4-6	7ขึ้นไป			
บรรณารักษศาสตร์	-	57.14	-	-	1.07	2.50	.71	-	.33	7.67	4.17	1.17			
ศึกษาศาสตร์	7.14	57.14	7.14	-	10.71	47.50	13.93	4.64	1.50	39.00	25.33	9.50			
ศึกษาศาสตร์	-	28.57	-	-	.36	9.64	5.71	4.29	.17	4.50	4.67	2.00			

จากตาราง ข แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษามีเวลาเข้าใจของสมัครของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มักมีความเห็นในตนเองโดยทั่วไปว่าบรรณารักษศาสตร์มีความรู้ความสามารถทางบรรณารักษศาสตร์ อย่างดีปรีชาไหวพริบดี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อ 4 บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูหรือไม่
 ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก
 ข้อ 4 แยกตามเพศ

บรรณารักษ์ห้องสมุดคว. ควรมีวุฒิทางวิชาครูหรือไม่	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ควรอย่างยิ่ง	249	27.85	345	38.59	594	66.44
มีหรือไม่มีก็ได้	110	12.30	185	20.69	295	33.00
ไม่ควร	1	0.10	4	0.46	5	0.56

จากตาราง 13 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีความเห็น
 เป็นไปในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิ
 ทางวิชาครู ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.
 ข้อ 4 แยกตามตำแหน่งหน้าที่

บรรณารักษ์ห้องสมุดคว. ควรมีวุฒิทางวิชาครูหรือไม่	ผอ.		อจ.		นศ.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรอย่างยิ่ง	11	78.57	186	66.13	397	66.17
มีหรือไม่มีก็ได้	3	21.43	91	32.50	201	33.50
ไม่ควร	-	-	3	1.07	2	0.33

จากตาราง 14 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า
 บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครู ซึ่งตรงกับลักษณะ
 อันพึงประสงค์

ตาราง 15 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 4 แยกตามระดับการศึกษา

บรรณารักษ์ ห้องสมุดกว. ควรมีวุฒิทาง วิชาครูหรือไม่	ผศ.		อจ.			นค.		
	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญาตรี
ควรอย่างยิ่ง	14.29	64.29	2.14	38.22	26.07	22.35	37.83	6.00
มีหรือไม่ก็ได้	-	21.43	1.43	20.00	11.07	12.67	15.50	5.33
ไม่ควร	-	-	-	-	1.07	.35	-	-

จากตาราง 15 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ในระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นในทำนองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครู ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 16 รอยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ขอ 4 แยกตามเวลาการเข้าเรียนของนักศึกษา

บรรณารักษ์ของสมุดปก.	มอ.			ธจ.			มท.					
	ไม่เคย	1-3 ชม.	4-6 ชม.	7 ชม.ไป	ไม่เคย	1-3 ชม.	4-6 ชม.	7 ชม.ไป	7 ชม.ไป			
ครูรอยางยัง มีหรือไม่มีก็ได้	7.14	64.29	7.14	-	7.14	40.71	13.57	5.00	1.50	32.67	23.33	8.67
ไมควรร	-	21.43	-	-	5.00	18.93	5.71	2.86	.50	18.17	10.83	4.00
	-	-	-	-	-	-	-	1.07	-	.33	-	-

จากตาราง 16 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษามีเวลาเข้าเรียนของสมุดปกต่างกันในหมู่มีความเป็นทำนองคล้ายกันว่า บรรณารักษ์ของสมุดศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทร์ทางวิชาครูซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อ 5 บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูอย่างต่ำระดับใด
 ตาราง 17 จำนวนและร้อยละ ของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.
 ข้อ 5 แยกตามเพศ

คุณวุฒิทางวิชาครู ของบรรณารักษ์	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	62	6.94	102	11.41	164	18.34
ปริญญาตรี	258	28.86	368	41.16	626	70.02
สูงกว่าปริญญาตรี	19	2.13	37	4.14	56	6.27
ไม่ออกความเห็น	21	2.35	27	3.02	48	5.37

จากตาราง 17 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีความเห็น
 ในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครู
 อย่างต่ำระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก.
 ข้อ 5 แยกตามตำแหน่งหน้าที่

คุณวุฒิทางวิชาครู ของบรรณารักษ์	ผอ.		อจ.		นศ.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	7.14	31	11.07	132	22.00
ปริญญาตรี	10	71.43	196	70.00	420	70.00
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	8	2.86	48	8.00
ไม่ออกความเห็น	3	21.43	45	16.07	-	-

จากตาราง 18 แสดงว่าผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นใน
 ทำนองเดียวกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครู
 อย่างต่ำปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 12 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามระดับการศึกษา

คุณวุฒิทาง วิชาครูของ บรรณารักษ์	ผอ.		อจ.			นศ.		
	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญาตรี
ต่ำกว่า- ปริญญาตรี	-	7.14	-	7.85	3.22	8.83	10.67	2.50
ปริญญาตรี	14.29	57.14	2.87	39.29	28.85	22.84	38.33	8.83
สูงกว่า- ปริญญาตรี	-	-	-	.36	2.50	3.67	4.33	-
ไม่ออกความเห็น	14.29	7.14	.71	10.71	4.64	-	-	-

จากตาราง 12 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นส่วนใหญ่ในทำนองเดียวกันว่า บรรณารักษ์ต้องสมุควิทยาสัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูอย่างต่ำปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 2๑ รอยละของบุคลากรและนักศึกษาคือตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. ข้อ 5 แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด

คุณลักษณะทางวิชาการ	ยอ.			ธจ.			นศ.				
	ไม่เลย	1-3 ชม.	4-6 ชม.	ไม่เลย	1-3 ชม.	4-6 ชม.	ไม่เลย	1-3 ชม.	4-6 ชม.		
ของบรรณารักษ์	-	7.14	-	2.14	7.14	2.14	-	.51	10.83	7.83	2.83
ผู้อำนวยการ	7.14	57.14	7.14	7.86	39.29	15.36	7.50	1.33	36.33	23.50	8.84
รองผู้อำนวยการ	-	-	-	.36	1.79	.36	1.30	.17	4.00	2.83	1.00
ไม่ออกความเห็น	-	21.44	-	2.14	11.43	1.43	1.07	-	-	-	-

จากตาราง 2๑ แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาคือใช้เวลาเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยต่างกึ่งวันในหนึ่งวันในตำแหน่งของตน
 หมายความว่า บรรณารักษ์ของสมุดวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทางวิชาการอย่างต่ำปริญญาตรี ซึ่งตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. หน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู
การาง 21 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามที่

2 ข.

อันดับ	หน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
1	X ₁₄	666	70.45
2	X ₉	622	69.55
3	X ₁₃	602	67.34
4	X ₈	310	34.68
5	X ₁₂	298	33.33

จากตาราง แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญอันดับแรก
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูคือ การเลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุ
เข้าห้องสมุด รองลงไปคือตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง ช่วยผู้ใช้ห้องสมุด
ให้ค้นหาหนังสือและวัสดุได้ถูกต้องรวดเร็วและวางนโยบายการจัดบริการ
ห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู ตาม
ลำดับ

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเพศ

อันดับ	ชาย				หญิง			
	หน้าที่	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ	หน้าที่	จำนวน	ร้อยละ	
1	X ₁₄	284	78.89	1	X ₁₄	382	71.54	
2	X ₁₃	265	73.61	2	X ₉	359	67.23	
3	X ₉	263	73.06	3	X ₁₃	337	63.11	
4	X ₁₂	135	37.50	4	X ₈	201	37.26	
5	X ₈	109	30.28	5	X ₇	176	32.96	

จากตาราง 22 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง เลือกอันดับความสำคัญหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกำแพงกันตั้งแต่อันดับที่ 2 ถึง 5 คือทั้งสองเพศเลือกการเลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุดเป็นอันดับแรก การผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องนั้นเพศชายเลือกเป็นอันดับ 2 เพศหญิงเลือกเป็นอันดับ 3 แต่การตอบปัญหาหรือที่แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดนั้นเพศชายเลือกเป็นอันดับ 3 แต่เพศหญิงเลือกเป็นอันดับ 2 และเลือกการช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็วเป็นอันดับ 4 และ การจัดหาหนังสือและให้เลขเรียกหนังสือเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนเพศชายเลือกการช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็วเป็นอันดับ 5 ส่วนอันดับ 4 เลือกการวางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยเกษตร

ตาราง 23 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตาม
ตำแหน่งหน้าที่

อันดับ	1		2		3		4		5	
	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ และ นค.	X ₁₂	100.00	X ₁₁	100.00	X ₁₃	92.83	X ₁₄	92.63	X ₉	85.71
อาจารย์	X ₁₂	88.57	X ₁₁	76.43	X ₉	72.50	X ₁₃	65.71	X ₁₄	60.36
นักศึกษา	X ₁₄	82.33	X ₉	71.17	X ₁₃	63.17	X ₈	51.67	X ₇	44.67

จากตาราง 23 แสดงว่าผู้อำนวยการ และ อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูอันดับหนึ่งคือ วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู อันดับสอง วางแผนการบริหารงานห้องสมุด อันดับสามของผู้บริหารเป็นอันดับสี่ของอาจารย์คือ สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง อันดับสี่ของผู้บริหารตรงกับอันดับห้าของอาจารย์ คือ เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด และอันดับห้าของผู้บริหารตรงกับอันดับสามของอาจารย์ คือ ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

สำหรับนักศึกษานั้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูอันดับ 1 คือ เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด อันดับ 2 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด อันดับ 3 สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง อันดับ 4 ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และอันดับ 5 จัดหมู่หนังสือและให้ เลขเรียกหนังสือ

ตาราง 2, ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตาม
ระดับการศึกษา

กลุ่ม	อันดับ ระดับการศึกษา	1		2		3		4		5	
		หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ
บุคลากร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	X ₁₄	60.00	X ₁₃	50.00	X ₇	30.00	X ₈	30.00	X ₁₁	20.00
	ปริญญาตรี	X ₁₂	89.51	X ₁₁	68.91	X ₉	66.46	X ₁₃	60.37	X ₁₄	54.87
	สูงกว่าปริญญาตรี	X ₁₂	95.83	X ₁₁	94.17	X ₁₃	91.67	X ₉	72.20	X ₁₄	71.61
นักศึกษา	ป.กศ.	X ₁₄	94.81	X ₉	85.38	X ₁₃	76.77	X ₈	70.75	X ₇	58.02
	ป.กศ.ชั้นสูง	X ₁₄	85.32	X ₉	72.50	X ₁₃	62.19	X ₈	50.00	X ₇	45.31
	ปริญญาตรี	X ₁₁	86.76	X ₁₂	52.94	X ₁₄	29.41	X ₉	20.59	X ₁₃	19.11

จากตาราง 2, แสดงว่าบุคลากรระดับต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่เห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เชียงตบกาคับคั่งนี้ คือ อันดับที่ 1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง จัดหาหนังสือและได้เคหะเรียกหนังสือ ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือ และวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และวางแผนการบริหารงานห้องสมุด

บุคลากรระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตบกาคับคั่งนี้ คือ อันดับที่ 1 วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัย วางแผนการบริหารงานห้องสมุด ตอบปัญหาหรือชี้แจงความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง และ เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

บุคลากรระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของ บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู คล้ายคลึงกับบุคลากรระดับปริญญาตรี คือมีความเห็นส่วนใหญ่ตรงกันในอันดับที่ 1, 2 และ 5 ส่วนอันดับที่ 3 และ 4 นั้นมีความเห็นกลับกันกับความเห็นของบุคลากรระดับปริญญาตรี

นักศึกษาระดับ ป.กศ. และ ป.กค. ชั้นสูงส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตามลำดับดังนี้คือ เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด ทบปัญหาหรือชี้แจง ความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่าง ถูกต้อง ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่าง ถูกต้องรวดเร็ว และจัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือเป็นอันดับ สุดท้าย

นักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน้าที่สำคัญของ บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตามลำดับดังนี้คือ วางแผนการบริหาร งานห้องสมุด วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนของวิทยาลัยครู เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุ เข้าห้องสมุด ทบปัญหาหรือชี้แจงความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด และ สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตาม
เวลาเข้าใช้ห้องสมุด

ก. ผู้อำนวยการ ที่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-3 ชั่วโมง*

อันดับ	หน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
1	X ₁₂	12	85.71
2	X ₁₁	11	78.57
3	X ₁₃	11	78.57
4	X ₁₄	10	71.43
5	X ₉	9	64.20

จากตาราง 25 ก. แสดงว่าผู้อำนวยการที่เข้าใช้ห้องสมุดเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-3 ชั่วโมง
ทุกคนมีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญอันดับแรกของบรรณารักษ์ห้องสมุด
วิทยาลัยครู คือ วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู อันดับรองลงไปได้แก่
วางแผนการบริหารงานห้องสมุด ลอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้
ห้องสมุดอย่างถูกต้อง เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
และตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดตามลำดับ

* จำนวนผู้อำนวยการที่เข้าใช้ห้องสมุด 4-6 ชั่วโมงก่อสร้างสัปดาห์และ
ผู้อำนวยการที่ไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุดเลยมีจำนวนอย่างละ 1 คน
ซึ่งน้อยเกินไปต่อการพิจารณา

ตาราง 25 ร้อยละของบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด
ข. อาจารย์

ระดับ เวลาการเข้าใช้ ห้องสมุด	1		2		3		4		5	
	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าใช้เลย	X ₁₂	88.24	X ₁₁	73.53	X ₉	73.53	X ₁₃	64.71	X ₁₄	61.76
1-3ชม./สัปดาห์	X ₁₂	91.01	X ₁₁	78.44	X ₉	73.65	X ₁₃	70.06	X ₁₄	62.87
4-6ชม./สัปดาห์	X ₁₂	76.36	X ₁₁	63.64	X ₉	60.00	X ₁₃	57.91	X ₁₄	40.09
7ชม.ขึ้นไป/สัปดาห์	X ₁₂	96.00	X ₁₁	92.00	X ₉	88.00	X ₁₃	68.00	X ₁₄	64.00

จากตาราง 25 ข. แสดงว่าอาจารย์ที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยแตกต่างกัน ส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยควรมีดังนี้ อันกับ 1 วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยกฎ รองลงไป ได้แก่ วางแผนการบริหารงานห้องสมุด ตอบปัญหาหรือชี้แจงความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง และเลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด ตามจำเป็น

ตาราง 26 ร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข. แยกตามการเข้าใช้ห้องสมุด

ระดับ เวลาการเข้าใช้ ห้องสมุด	1		2		3		4		5	
	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ	หน้าที่	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าใช้เลย	X ₁₄	83.33	X ₉	66.67	X ₁₃	41.67	X ₈	25.00	X ₇	16.67
1-3ชม./สัปดาห์	X ₁₄	80.13	X ₉	73.62	X ₁₃	66.12	X ₈	62.22	X ₇	52.77
4-6ชม./สัปดาห์	X ₁₄	78.54	X ₉	73.17	X ₁₃	71.71	X ₇	42.93	X ₈	41.96
7ชม.ขึ้นไป/สัปดาห์	X ₁₄	88.16	X ₉	43.42	X ₁₃	18.42	X ₈	13.16	X ₇	7.89

จากตาราง 26 แสดงว่านักศึกษาที่มีเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน ส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู มีดังนี้คือ อันดับ 1 เคี้ยวและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด รองลงไปได้แก่ คอบบงูหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และจัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือตามลำดับ

กลุ่มนักศึกที่เข้าใช้ห้องสมุด 4-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีความเห็นคล้ายกันกับกลุ่มอื่น ๆ ในหน้าที่ของบรรณารักษ์อันดับ 4 และ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น Semantic Differential ประกอบด้วยคำถามที่ผู้ทรงข้ามกัน 20 คู่ กำหนดค่าคะแนนไว้ตั้งแต่ 0 ถึง 3 ถ้าค่าคะแนนออกมาเป็นทางลบ (-) หมายความว่ามีความเห็นต่อลักษณะนั้น ๆ ในเชิงนิเสธ และถ้าค่าคะแนนออกมาเป็นบวก (+) หมายความว่ามีความเห็นต่อลักษณะนั้น ๆ ในเชิงนิมาน

ระดับค่าคะแนนแบ่งได้เป็น 3 ระดับดังนี้

0 - 1.50 หมายความว่ามีความเห็นต่อลักษณะนั้นอยู่

1.51 - 2.50 หมายความว่ามีความเห็นต่อลักษณะนั้นอยู่มาก

2.51 - 3.00 หมายความว่ามีความเห็นต่อลักษณะนั้นอยู่มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 27 ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 แยกตามเพศ

เพศ	$\sum x$	$\sum x^2$	$\bar{X}$	SD	v
ชาย	715.73	1749.60	2.07	.76	.58
หญิง	1100.16	2593.03	2.06	.78	.61
รวม	1845.89	4342.53	2.0648	.77	.59

จากตาราง 27 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาทั้ง เพศชายและเพศหญิงมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นไปในทางบวก คือเห็นว่าคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตรงกับลักษณะคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ในระดับที่เห็นว่าควรจะมีลักษณะเหล่านั้นอยู่มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50)

เพื่อที่จะทราบว่าบุคลากรและนักศึกษาทั้งสองเพศมีความเห็นแตกต่างกันหรือไม่ จึงใช้ t-test ทดสอบ

ตาราง 28 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$S(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)$	t
เพศชาย	360	2.07	.1513	.0661
เพศหญิง	534	2.06		

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (892) t มีค่า 1.960 และ

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 (892) t มีค่า 2.576

ดังนั้นความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงจึงไม่แตกต่างกัน

ตาราง 29 ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 แยกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	SD	V
ผู้อำนวยการ	36.80	100.26	2.6286	.5018	.2518
อาจารย์	652.06	1604.11	2.3288	.5527	.3057
นักศึกษา	1157.03	2638.26	1.9284	.8236	.6783

จากตาราง 29 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มจะพบว่า ผู้อำนวยการมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นว่าคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไปในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00) อาจารย์และนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับที่เห็นว่าคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไปมาก (คะแนนเฉลี่ย 1.60 - 2.59)

เพื่อต้องการทราบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันหรือไม่จึงใช้ t-test ทดสอบทีละคู่

ตาราง 30 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรและนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$6(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)$	t
ผู้อำนวยการ อาจารย์	14 280	2.6286 2.3288	.6616	.4531
ผู้อำนวยการ นักศึกษา	14 600	2.6286 1.9284	.5719	1.2243
อาจารย์ นักศึกษา	280 600	2.3288 1.9284	.1600	2.5025*

จากตาราง 30 ผู้อำนวยการและอาจารย์มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

ผู้อำนวยการและนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน

* อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 31 ค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลากรและนักศึกษาแยกตามระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับการศึกษา	$\sum x$	$\sum x^2$	$\bar{x}$	SD	V
บุคลากร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	23.05	54.65	2.3050	.3898	.1519
	ปริญญาตรี	371.56	896.35	2.2656	.5767	.3336
	สูงกว่าปริญญาตรี	294.25	753.37	2.4521	.5150	.2652
นักศึกษา	ป.กศ.	392.96	880.43	1.8536	.8468	.7171
	ป.กศ.ชั้นสูง	614.25	1410.93	1.9195	.0512	.7245
	ปริญญาตรี	149.82	346.90	2.2032	.4973	.2473

จากตาราง 31 ค่าคะแนนเฉลี่ยความถี่เห็นของบุคลากรและนักศึกษาทุกกลุ่มระดับการศึกษา แสดงให้เห็นว่าบุคลากรทุกกลุ่มระดับการศึกษาและนักศึกษาทุกระดับการศึกษา มีความเห็นไปในทางตรงกันล้นเกินอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์มาก (คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50)

เพื่อที่จะทราบความแตกต่างของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษา จึงใช้ t - test ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญของแต่ละกลุ่ม

ตาราง 32 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาของบุคลากร

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$6(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)$	t
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	2.305	.7658	.051
ปริญญาตรี	164	2.2656		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	2.305	.8268	.1779
สูงกว่าปริญญาตรี	120	2.4521		
ปริญญาตรี	164	2.2656	.2903	.6424
สูงกว่าปริญญาตรี	120	2.4521		

จากตาราง 32 แสดงว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษา
ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	$S(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)$	t
ป.กศ.	212	1.8536	.1835	.3591
ป.กศ.ชั้นสูง	320	1.9195		
ป.กศ.	212	1.8536	.2925	1.1952
ปริญญาตรี	68	2.2032		
ป.กศ.ชั้นสูง	320	1.9195	.2847	.9965
ปริญญาตรี	68	2.2032		

จากตาราง 33 แสดงว่านักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยศรีไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาเข้าใช้
ห้องสมุดของวิทยาลัยต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	Σx	Σx^2	$\bar{x}$	S D	V
ไม่เคยเข้าได้เลย	108.25	269.64	2.3032	.6574	.4322
1-3ชม./สัปดาห์	1011.41	2370.63	2.0811	.7394	.5467
4-6ชม./สัปดาห์	516.73	1206.39	1.9874	.8307	.6910
๗ ชม.ขึ้นไป/สัปดาห์	209.50	495.97	2.0743	.7796	.6036

จากตาราง 34 ค่าเฉลี่ยคะแนนของบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดต่างกัน แต่ละกลุ่มอยู่ในระดับความเห็นว่าเป็นว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูมีคุณสมบัติทั่วไปตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์มาก (คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50)

เพื่อทดสอบว่าแต่ละกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันหรือไม่ จึงทดสอบโดยวิธีใช้ t -test ที่ระดับ *

ตาราง 35 ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	$6(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)$	t
ไม่เคยเข้าใช้เลย	47	2.3032	.1897	1.717
เข้าใช้ 1-3 ชม.	486	2.0831		
ไม่เคยเข้าใช้เลย	47	2.3032	.1195	1.857
เข้าใช้ 4-6 ชม.	260	1.9874		

จากตาราง 35 แสดงว่าบุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ไม่แตกต่างกัน

* เลื่อนทดสอบเฉพาะคู่ที่มี $\bar{x}$ ต่างกันมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ในทัศนะของผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยครู เป็นอย่างไร เป็นภาพพจน์ที่ตรงหรือใกล้เคียงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไปหรือไม่
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครู ที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และจำนวนเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยว่าแตกต่างกันหรือไม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูในภาคกลาง 14 แห่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2518 จำนวน 14 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง 14 แห่ง ซึ่งทำการสอนและศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2518 จำนวน 880 คน ดังนี้

อาจารย์ 280 คน เป็นชาย 142 คน หญิง 138 คน

นักศึกษา -600- คน เป็นชาย 210 คน หญิง 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 - ก. ความความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณวุฒิ พื้นความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

- ตอนที่ 2 ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัย
 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัย
 ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อคัดเลือกระดับที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. หาความถี่และร้อยละของตัวเลือกแต่ละข้อในแบบสอบถามตอนที่ 2 ก. และ
 ตอนที่ 2 ข.
3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 3 แล้วหาค่าเฉลี่ย (Means) และ
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
4. เปรียบเทียบหาความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม และทดสอบความแตกต่าง
 โดยใช้ $t - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังต่อไปนี้

1. คุณวุฒิ ทัศนความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู
  - 1.1 บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.56) มีความเห็นว่าคุณวุฒิ
 อย่างต่ำของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ควร เป็นระดับปริญญาตรี
 บุคลากรและนักศึกษา เมื่อแยกกลุ่มตามความแตกต่างด้านเพศ ตำแหน่ง
 หน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาการใช้ห้องสมุดแล้ว ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของแต่ละ
 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิอย่างต่ำระดับปริญญาตรี
  - 1.2 บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.08) มีความเห็นว่าบรรณารักษ์
 ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์
 บุคลากรและนักศึกษา เมื่อแยกกลุ่มตามความแตกต่างด้านเพศ ตำแหน่ง
 หน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาการใช้ห้องสมุดแล้ว ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของแต่ละ
 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์
 ค่าย

1.3 บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.73) มีความเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับปริญญาตรี

บุคลากรและนักศึกษา เมื่อแยกกลุ่มตามความแตกต่างด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดแล้ว ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของแต่ละกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างต่ำระดับปริญญาตรี

1.4 บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.44) มีความเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูด้วย

บุคลากรและนักศึกษา เมื่อแยกกลุ่มตามความแตกต่างด้าน เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุดแล้ว ส่วนใหญ่ของแต่ละกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูด้วย

1.5 บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.02) มีความเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูอย่างต่ำระดับปริญญาตรี

บุคลากรและนักศึกษา เมื่อแยกกลุ่มตามความแตกต่างด้าน เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุดแล้ว ส่วนใหญ่ของแต่ละกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูอย่างต่ำระดับปริญญาตรี

2. หน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

2.1 บุคลากรและนักศึกษาที่แบบสอบถามทั้งหมดให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เรียงตามลำดับดังนี้

- 2.1.1 เลื้อกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.1.2 คอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.1.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.1.4 ช่วยให้ผู้ใช้อ้ห้องสมุดไ้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุใ้ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
- 2.1.5 วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดใ้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู

2.2 บุคลากรและนักศึกษาจำแนกตามเพศ

2.2.1 บุคลากรและนักศึกษาเพศชาย เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เชียงตมลาคับดังนี้

2.2.1.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.2.1.2 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.2.1.3 ตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.2.1.4 วางนโยบายการจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู

2.2.1.5 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

2.2.2 บุคลากรและนักศึกษาเพศหญิง เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เชียงตมลาคับดังนี้

2.2.2.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.2.2.2 ตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.2.2.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.2.2.4 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

2.2.2.5 จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ

2.3 บุคลากรและนักศึกษาจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

2.3.1 ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เชียงตมลาคับดังนี้

2.3.1.1 วางนโยบายการจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู

2.3.1.2 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด

2.3.1.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.3.1.4 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.3.1.5 ตอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.3.2 อาจารย์เลือกให้ความสำคัญเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุด
วิทยาลัยครู เวียงตามลาคับคังนี้

2.3.2.1 วางนโยบายการจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู

2.3.2.2 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด

2.3.2.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.3.2.4 ตอบปัญหาหรือชี้แจงแหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.3.2.5 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.3.3 นักศึกษาเลือกให้ความสำคัญเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุด
วิทยาลัยครู เวียงตามลาคับคังนี้

2.3.3.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.3.3.2 ตอบปัญหาหรือชี้แจงแหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.3.3.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.3.3.4 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้
อย่างถูกต้องรวดเร็ว

2.3.3.5 จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ

2.4 บุคลากรและนักศึกษาแยกถามระดับการกักษา

2.4.1 บุคลากรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เลือกให้ความสำคัญเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เวียงตามลาคับคังนี้

2.4.1.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

2.4.1.2 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.4.1.3 จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ

2.4.1.4 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้
อย่างถูกต้องรวดเร็ว

2.4.1.5 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด

- 2.4.2 มุคลากรระดับปริญญาตรี เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เวียงตามลำปางดังนี้
- 2.4.2.1 วางนโยบายการจัดการบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู
- 2.4.2.2 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด
- 2.4.2.3 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.4.2.4 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.4.2.5 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.4.3 มุคลากรระดับสูงกว่าปริญญาตรี เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เวียงเกี่ยวกับมุคลากรระดับปริญญาตรี ยกเว้นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 4 ที่เรียงอันดับสลับกัน
- 2.4.4 นักศึกษาระดับป.ถศ. และป.ถศ.ชั้นสูงเลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เวียงตามลำปางดังนี้
- 2.4.4.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.4.4.2 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.4.4.3 สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.4.4.4 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดได้สามารถค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
- 2.4.4.5 จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ
- 2.4.5 นักศึกษาระดับปริญญาตรี เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เวียงตามลำปางดังนี้
- 2.4.5.1 วางแผนบริหารงานห้องสมุด
- 2.4.5.2 วางนโยบายการจัดการบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู
- 2.4.5.3 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด

- 2.4.5.4 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.4.5.5 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.5 มุคลากรและนักศึกษายกตามเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด
- 2.5.1 ผู้อำนวยการส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละประมาณ 1-3 ชม. เลือกให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยกรรมตามลำดับดังนี้
- 2.5.1.1 วางนโยบายการจักบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยกรรม
- 2.5.1.2 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด
- 2.5.1.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.5.1.4 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.5.1.5 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.5.2 อาจารย์ที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน ทุกกลุ่มมีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยกรรม ตามลำดับดังนี้
- 2.5.2.1 วางนโยบายการจักบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยกรรม
- 2.5.2.2 วางแผนการบริหารงานห้องสมุด
- 2.5.2.3 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.5.2.4 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- 2.5.2.5 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.5.3 นักศึกษาที่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน ทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มที่เข้าใช้ห้องสมุด 4-6 ชม. คอส์ภาคนี้มีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยกรรม ตามลำดับดังนี้
- 2.5.3.1 เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- 2.5.3.2 ทบทวนปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- 2.5.3.3 สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง

2.5.3.4 ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุได้ถูกต้อง รวดเร็ว

2.5.3.5 จัดหมู่หนังสือและใ้เลขเรียกหนังสือ

นักศึกษาในกลุ่มที่เข้าใช้ห้องสมุด 4-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีความเห็นกลับกันกับกลุ่มอื่น ๆ ในหน้าที่ของบรรณารักษ์ ข้อ 4 และ 5

3. คุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

บุคลากรและนักศึกษาทั้งหมดมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์มาก คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 และเมื่อจำแนกบุคลากรและนักศึกษารายบุคคลตามความแตกต่างด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดแล้ว ค่าคะแนนความเห็นส่วนใหญ่ของแต่ละกลุ่มตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์มากเช่นกัน ยกเว้นกลุ่มผู้อำนวยการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงมากที่สุด (2.51 - 3.00)

เปรียบเทียบความแตกต่างของภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครู

1. เปรียบเทียบกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์

1.1 ด้านคุณวุฒิพื้นความรู้

ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษารายบุคคลส่วนใหญ่ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ด้านหน้าที่ของบรรณารักษ์

บุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในตำแหน่งหน้าที่ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป เว้นแต่การจัดอันดับความสำคัญซึ่งแตกต่างไปจากลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป

1.3 ด้านคุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์

บุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครูมีภาวะแน่นอนเฉลี่ยความเห็นด้านนี้เป็นบวก แสดงว่ามีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษา ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และเวลาการเข้าใช้ห้องสมุด

2.1 ระหว่างเพศ

บุคลากรและนักศึกษาที่เข้าเพศชายและเพศหญิงมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในด้านคุณวุฒิพื้นความรู้ และด้านคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน แต่ด้านหน้าที่ของบรรณารักษ์นั้นแตกต่างกันในอันดับที่ 2 ถึง 5

2.2 ระหว่างตำแหน่งหน้าที่

ผู้อำนวยการกับอาจารย์มีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในด้านหน้าที่ของบรรณารักษ์ ในอันดับที่ 3 ถึง 5 ส่วนภาพพจน์ในด้านคุณวุฒิพื้นความรู้และคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน

ผู้อำนวยการและนักศึกษามีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในด้านหน้าที่ของบรรณารักษ์ทุกอันดับ แต่ด้านคุณวุฒิพื้นความรู้และคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน

อาจารย์และนักศึกษามีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในด้านหน้าที่ของบรรณารักษ์ทุกอันดับ และในด้านคุณสมบัติทั่วไป แต่ไม่แตกต่างกันในด้านคุณวุฒิพื้นความรู้

2.3 ระหว่างระดับการศึกษา

บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในด้านหน้าที่อันดับต่าง ๆ แต่ในด้านคุณวุฒิพื้นความรู้และคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในค่าน้ำหนักของบรรณารักษ์อันดับต่าง ๆ แต่ในค่าน้ำหนักจุดแข็งที่เห็นความรู้และคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน

2.4 ระหว่างจำนวนเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุด

บุคลากรและนักศึกษาที่มีเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกันมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแตกต่างกันในค่าน้ำหนักของบรรณารักษ์อันดับต่าง ๆ แต่ในค่าน้ำหนักจุดแข็งที่เห็นความรู้และคุณสมบัติทั่วไปไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครูในค่าน้ำหนักจุดแข็งที่เห็นความรู้ ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไปนั้นน่าจะ เป็นเพราะเหตุดังนี้

1.1 บุคลากรคือผู้อำนวยการและอาจารย์ของวิทยาลัยครูที่คอยแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่ผ่านการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าขึ้นไป ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการใช้ห้องสมุดมาแล้ว จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจดีว่า ผู้ที่จะเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ดีนั้นสมควรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ห้องสมุดนั้นรับใช้อยู่ และต้องมีคุณสมบัติทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยจึงจะสามารถจัดบริหารงานและกำหนดนโยบายของห้องสมุดได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหน่วยงานที่ห้องสมุดรับใช้ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ได้อย่างดียิ่ง

1.2 นักศึกษาของวิทยาลัยครูทุกคนต้องผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีใช้ห้องสมุด (Lsc.101 : Know Your Library) ตามที่กำหนดในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา¹ ดังนั้นผลจากการศึกษาวินิจฉัยจึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ เข้าใจและเห็น

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ.2508

ความสำคัญของห้องสมุด นักศึกษาจึงมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์ทั่วไป ประกอบกับวิทยาลัยครูทุกแห่งมีห้องสมุดและมีบรรณารักษ์ประจำทำงานอยู่ การศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูมีการใช้ห้องสมุดอยู่เป็นประจำ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของห้องสมุดยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยที่พบว่าบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยครูมีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในค่าน้ำหนักที่โดยส่วนรวมแล้วตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป แต่ในการให้ความสำคัญของหน้าที่แต่ละอย่างนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้่าจะเป็นเพราะว่า หน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูมีหลายประการ อาจแยกได้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าบรรณารักษ์บ้าง หัวหน้าแผนกต่าง ๆ เช่น แผนกธุรการ แผนกเทคนิค แผนกบริการ และแผนกการเงินดังที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของมาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู¹ แต่ห้องสมุดของวิทยาลัยครูส่วนมากมีบรรณารักษ์รับผิดชอบไม่ครบตามแผนงาน และมีหลายแห่งที่มีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว² จึงทำให้บรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่โดยบรรณารักษ์เพียงคนเดียวหรือ 2 คนนั้น บุคลากรและนักศึกษาที่เข้ามาใช้ห้องสมุดอาจไม่สามารถแยกได้ว่างานใดเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์แผนกใด การให้ความเห็นความสำคัญของหน้าที่ของบรรณารักษ์จึงแตกต่างกันไป

ผู้อำนวยการและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู คือ การวางนโยบายเกี่ยวกับบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู ซึ่งแตกต่างกับนักคึกษาที่เห็นว่าหน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู คือ การเลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด ทั้งนี้่าจะเป็นเพราะว่า

¹กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู สรุปผลการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของสถานศึกษาฝึกหัดครู 2516 ไม่ปรากฏหน้า.

²นฤมล บุญยพัชรินทร์ การศึกษาห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยเปรียบเทียบ มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู หน้า 159.

ผู้อำนวยกำรและอาจารย์มีระดับการศึกษาสูงกว่านักศึกษา จึงทำให้ความเห็นแตกต่างกัน นักศึกษาซึ่งผลการวิจัยของ ชาร์ล วิทนี อี แวนส์ (Charles Whitney Evans)¹ และ ของพัลลพ สรรพกิจ² เคยพบมาแล้วว่าระดับการศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อห้องสมุดด้วย โดยเฉพาะผู้อำนวยกำรนั้นอยู่ในฐานะผู้บริหารจึงย่อมเห็นความสำคัญของการวางนโยบายการบริหารงานสำคัญกว่าอย่างอื่น ส่วนนักศึกษาอยู่ในฐานะผู้ใช้บริการห้องสมุด จึงย่อมต้องการให้ได้รับความสะดวกที่จะมีหนังสือและวัสดุให้ศึกษาค้นคว้าอย่างพอเพียง จึงเห็นว่าการเลือกและจัดหาหนังสือสำคัญเป็นอันดับแรก

3. ผลการวิจัยที่พบว่าบุคลากรและนักศึกษามีภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในด้านคุณสมบัติทั่วไป ตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไป นั้น น่าจะเป็นเพราะว่า คุณสมบัติของบรรณารักษ์ทั่วไปในค้ำนี้ เหมือนกับคุณสมบัติของนักทํางานที่ดีทั่วไป ดังที่ รัญจวน อินทรกำแหง³กล่าว การให้ความเห็นของบุคลากรและนักศึกษาจึงถือเอาคุณสมบัติของนักทํางานที่ดีเป็นหลัก ทำให้ผลออกมาตรงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไปมาก

สำหรับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์นั้น น่าจะเป็นเพราะความแตกต่างในด้านหน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดของวิทยาลัย และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ดังที่มีผู้วิจัยพบไว้แล้ว⁴ และผลนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

¹ Charles Whitney Evans, "The Attitudes of Adults toward the Public Library and their Relationship to Library Use", Dissertation Abstract International, 31(2):775 August, 1970.

²พัลลพ สรรพกิจ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย หน้า 52 - 55.

³รัญจวน อินทรกำแหง การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน หน้า 18.

⁴พัลลพ สรรพกิจ ล.ค. หน้า 52 - 55.

เปรียบเทียบผลการศึกษานี้กับสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดวิทยาลัยครู

นฤมล บุญพัชรินทร์¹ ได้ทำการศึกษาลักษณะห้องสมุดวิทยาลัยครู โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู เมื่อปีการศึกษา 2517 แล้วพบว่า จากจำนวนวิทยาลัยครูทั้งสิ้น 29 แห่ง มีบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 73 คน เป็นหัวหน้าห้องสมุด 29 คน เป็นบรรณารักษ์ 44 คน จำแนกตามวุฒิพื้นความรู้ได้ดังนี้

หัวหน้าห้องสมุด 29 คน มีคุณวุฒิพื้นความรู้ดังนี้

ปริญญาตรี	6 คน		
ปริญญาตรี อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์	6 คน	}	23 คน 79.31 % *
ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ			
บรรณารักษศาสตร์	1 คน		
ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูงทาง			
บรรณารักษศาสตร์	2 คน		
ปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	4 คน		
ปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์	10 คน		

บรรณารักษ์อื่น ๆ 44 คน มีคุณวุฒิพื้นความรู้ดังนี้

ปริญญาตรี	15 คน		
ปริญญาโท	3 คน		
ปริญญาตรี อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์	4 คน	}	24 คน 54.55 % *
ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ			
บรรณารักษศาสตร์	3 คน		
ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูง			
ทางบรรณารักษศาสตร์	2 คน		
ปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	6 คน		
ปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์	9 คน		

¹ นฤมล บุญพัชรินทร์ ล.ก. หน้า 90 - 95.

* ใ้มาครฐานห้องสมุดวิทยาลัยค

ปริญญาดุษฎีและโทลัทธิบัณฑิตจากสมาคมห้องสมุด

แห่งประเทศไทย

2 คน

คุณวุฒิพื้นความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตามสภาพความเป็นจริงใกล้เคียงกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์โดยทั่วไปและใกล้เคียงกับผลการวิจัยนี้

ในค่านจำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษา นับ ตามมาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครูกำหนดให้มีบรรณารักษ์ 5 คนต่อนักศึกษา 2,000 คน และได้เพิ่มบรรณารักษ์ 1 คนต่อนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ 1,000 คน

จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูตามสภาพความเป็นจริงมีดังนี้ คือ จำนวนวิทยาลัยครู 29 แห่ง มีห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์สมดุลย์กับจำนวนนักศึกษาเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 17.24) อีก 24 แห่ง (ร้อยละ 82.76) มีบรรณารักษ้น้อยกว่าตามที่กำหนดในมาตรฐานของวิทยาลัยครู

เมื่อคิดเฉลี่ยรวมวิทยาลัยครูทุกแห่งซึ่งมีนักศึกษาถึง 60,340 คน ควรจะมีจำนวนบรรณารักษ์ 133 คน แต่สภาพความเป็นจริงมีเพียง 61 คนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อกรรมการฝึกหัดครู
  - 1.1 กรรมการฝึกหัดครูควรพิจารณาจัดหาบรรณารักษ์ห้องสมุดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพิ่มเติมให้กับห้องสมุดวิทยาลัยครูให้เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดวิทยาลัยครูบางแห่งมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว
  - 1.2 กรรมการฝึกหัดครูควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูที่ยังมีคุณวุฒิพื้นความรู้ไม่ได้มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้มีคุณสมบัติขั้นนี้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะทั่วไป
  - 2.1 ควรมีการศึกษาภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ทราบ

ความแตกต่างของภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูใน
ทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาและหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

- 2.2 ควรมีการศึกษาภาพพจน์ของบรรณารักษ์อื่น ๆ เช่นห้องสมุดประชาชน
ห้องสมุดโรงเรียน ในทัศนะของผู้เกี่ยวข้องกับห้องสมุดนั้น ๆ เพื่อ
ที่จะได้ทราบว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดเหล่านั้นมีภาพพจน์ของ
บรรณารักษ์เป็นอย่างไร ถูกต้องหรือไม่ เพื่อการหาทางปรับปรุง
แก้ไขต่อไป.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุกประเสริฐ คู่มือวิชาการศึกษาวิชาสถิติศาสตร์และวัดผล อักษรเสรี 2514, 252 หน้า.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม สมาคมผู้
บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย 2518, 294 หน้า.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์ "มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย"
เอกสารบรรณารักษศาสตร์ 14 15-20, กุมภาพันธ์ 2515.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์ "ห้องสมุดมหาวิทยาลัย" เอกสาร
บรรณารักษศาสตร์ 14 3-6, กุมภาพันธ์ 2515.
- ทวี มุขระโกษา และ ชลัท สีวณิฉะ บรรณารักษศาสตร์ตามหลักสูตรวิชาครู พ.ศ.-
พ.ม. พิมพ์ครั้งที่ 2 ประเสริฐการพิมพ์ 2511, 411 หน้า.
- นฤมล บุญพิริณทร การศึกษาห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานห้องสมุด
วิทยาลัยครู ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 161 หน้า.
- นวนิตย์ อินทรามะ คำบรรยายวิชาห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย 17 มิถุนายน
2518.
- นวนิตย์ อินทรามะ "บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" วารสารห้องสมุด 18(5) :
359-362 กันยายน-ตุลาคม 2517.
- นวนิตย์ อินทรามะ "บรรณารักษณ์ักบริหาร" ชุมนุมเรื่องน่ารู้ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ 2517, 147 หน้า.
- นวนิตย์ อินทรามะ "สถานภาพของบรรณารักษณ์" วารสารห้องสมุด 18(6) : 439-
448 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2517.
- ประคอง กรรณสุต สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช
2517, 161 หน้า.

- พวา พันธุ์เมฆา ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และ
นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
ปีการศึกษา 2512 ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2513, 153 หน้า.
- พัชรวิ ม้ามณี "การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
อิลลินอยส์" วารสารห้องสมุด 18(3) : 279-282, พฤษภาคม-มิถุนายน
2517.
- พัลลพ สรรพกิจ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา
2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร 2513, 83 หน้า.
- ไพบุลย์ อินทวิชา หลักและวิธีการวัดเจตนคติ กองวิชาการศึกษา 2517, 317 หน้า.
- แมนมาส ทวลิต และ สิริินทร์ ช่วงโตติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เกษม
บรรณกิจ 2511, 796 หน้า.
- รัญจวน อินทรกำแหง การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2517, 135 หน้า.
- รัตพร ชังธาคา การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล
กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลาง ปีการศึกษา 2512 ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2513, 230 หน้า.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช
2515, 276 หน้า.
- วิชญ์ หับเที่ยง คำบรรยายวิชาการบริหารงานห้องสมุด 17 กันยายน 2518.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของ
ห้องสมุดโรงเรียน 12 กันยายน 2511.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู สรุปผลการสัมมนาอาจารย์
ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของสถานฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู 2516, ไม่
ปรากฏจำนวนหน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ.2508 กระทรวง
ศึกษาธิการ ม.ป.ป., 23 หน้า.

สมชัย บุคศิธรรม การสำรวจห้องสมุดศึกษามหาวิทยาลัยความต้องการและทัศนคติของคณา
นักเรีน ที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมวิสามนศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ปีการศึกษา 2513 ปรึญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 123 หน้า.

สุชุม นิลเกษร วิจัยของบรรณารักษ์สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามนศึกษา
ปรึญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2516,
61 หน้า.

สุทธิศักดิ์ อ่ำพันธ์วงศ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช
2515, 143 หน้า.

สุทธิศักดิ์ อ่ำพันธ์วงศ์ "มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย" เอกสารบรรณารักษศาสตร์
8 : 1-37, สิงหาคม 2511.

อัมพร ปันกรี้ และ นนทนา เบื้องมอง การจักและบริหารงานห้องสมุด มหาวิทยาลัย
รามคำแหง 2516, 500 หน้า.

อัมพร วีรวัฒน์ วิธีใช้ห้องสมุด โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 216 หน้า.

Banchong Chantrasa, Proposed Standards for Education for
Librarianship in Thailand, A Ph.D. Dissertation, George
Peabody College for Teachers, Nashville, Tennessee, 1974,
309 p.

Evans, Charles Whitney, "The Attitudes of Adults toward the Public
Library, and their Relationship to Library Use", Dissertation
Abstract International 31(2) : 775A, August, 1970,

Galvin, Thomas J., "The Education of the New Reference Librarian",
Library Journal 100(8) : 727-730, April 15, 1975.

- Gates, Jean Key, Introduction to Librarianship, McGraw-Hill Book Company, New York, 1968, 415 p.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education, McGraw-Hill Book Company, New York, 1966, 565 p.
- Hatchings, F.G.B., Librarianship : A Short Manual with Reference to Developing Countries, Kuala Lumpur, Oxford University Press, 1966, 133 p. -
- Hutchins, Margaret, Introduction to Reference Work, American Library Association, Chicago, 1944, 214 p.
- Johnson, Elmer D., History of Libraries in the Western World, 2nd. ed., Scarecrow Press, New Jersey, 1970, 521 p.
- Katz, William A., Introduction to Reference Work : Volume II, Reference Services, McGraw-Hill Book Company, New York, 1969, 254 p.
- The Library Board of Western Australia, Handbook for Local Librarians, 4th. ed., Perth, 1968, 165 p.
- Paurciau, Lester John, Jr., "The Status of American Academic Librarians : An Inquiry into the Logic in Use in the Literature", Dissertation Abstracts International 36(5) : 2468A, November, 1975.
- Quiason, Serafin D., "The Filipino Librarian : His Opportunities and Challenges Today and Tomorrow", Librarianship as a Profession in the Philippines, 140 p.
- Sarah, Fenwick, Second Advanced Seminar on School and Children's Libraries, n.p., Sydney, 1966, 80 p.
- Shera, Sesse H., "The Future, Too, Is Prologue", Wilson Library Bulletin 39(3) : 253, November, 1964.
- Thompson, James, An Introduction to University Library Administration, 2nd. ed., London, Clif Bingley, 1974, 164 p.

Tomlinson, Norman, Librarianship, London, Robert Hale Ltd., 1964,
95 p.

UNESCO, Literacy 1969-1971, UNESCO, Paris, 1972, 128 p.

ពាក្យបញ្ជាក់

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายต้องการทราบความคิดเห็นของท่านที่มีต่อบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู เพื่อที่จะนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาประมวลและวิเคราะห์ลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูว่าควรมีคุณสมบัติและหน้าที่อย่างไร ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะนำมาเป็นแนวทางช่วยปรับปรุงตัวและงานของบรรณารักษ์ให้ดีขึ้น จึงขอให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างถี่ถ้วน ใช้ความคิดเห็นอย่างเสรี และตอบอย่างจริงใจที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่นำไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่าน

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว จงทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) ที่ตรงกับความจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครูนี้มาโดย
( ) ผู้อำนวยการ ( ) อาจารย์ ( ) นักศึกษา
ถ้าเป็นผู้ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ สำเร็จการศึกษาระดับใด
( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
ถ้าเป็นนักศึกษาทำส่งเรียนชั้นใด
( ) ป.กศ. ( ) ป.กศ.สูง ( ) ปริญญาตรี
3. การเข้าใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยครูนี้
( ) ไม่เคยเข้าใช้เลย
( ) เข้าใช้สัปดาห์ละประมาณ 1-3 ชม.
( ) เข้าใช้สัปดาห์ละประมาณ 4-6 ชม.
( ) เข้าใช้สัปดาห์ละประมาณ 7 ชม. ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

จงเลือกทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) ที่มีข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- ก. คุณวุฒิของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู
1. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิอย่างต่ำระดับใด
( ) มศ.ต้น ( ) มศ.ปลาย ( ) อนุปริญญา
( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโทหรือสูงกว่า ( ) อื่น ๆ... ..

ตอนที่ 3 ต่อไปนี้เป็นคำที่แสดงคุณลักษณะ เป็นคู่ๆที่มีความหมายตรงข้ามกัน ขอให้ท่านพิจารณาว่าลักษณะต่างๆเหล่านั้นควรมีอยู่ในตัวบรรณาธิการของสมุทวิท्याาลัยศุกรมากน้อยเพียงใด แล้วประมาณค่าออกมาโดยทำเครื่องหมาย ทับตัวเลขในช่องที่ท่านต้องการ

เลข 3 หมายความว่า ควรมึลักษณะอย่างนั้นมากที่สุด

เลข 2 หมายความว่า ควรมึลักษณะอย่างนั้นมาก

เลข 1 หมายความว่า ควรมึลักษณะอย่างนั้นอยู่

เลข 0 หมายความว่า ท่านยังไม่แน่ใจ

ตัวอย่างการตอบ สมมติว่าท่านกำลังพิจารณาคุณสมบัติของบรรณาธิการของสมุทวิท्याาลัยศุกร

เกียรติรำน 3 2 1 0 1 2 3 ชยัน

สะอาด 3 2 1 0 1 2 3 สกปรก

เครื่องหมาย ทับเลข 3 ท่านชยันในแถวแรกหมายความว่าบรรณาธิการควร เป็นคนมีความชยันมากที่สุด และเครื่องหมาย ทับเลข 2 ทางด้าน สะอาด หมายความว่าบรรณาธิการควร เป็นคนที่สะอาดมาก

สนใจหาความรู้ 3 2 1 0 1 2 3 ไม่สนใจหาความรู้

ทันสมัย 3 2 1 0 1 2 3 คร่ำครึ

มีมนุษยสัมพันธ์ 3 2 1 0 1 2 3 ไม่มีมนุษยสัมพันธ์

สะอาด 3 2 1 0 1 2 3 รอบคอบ

เลียนแบบ 3 2 1 0 1 2 3 ริเริ่มสร้างสรรค์

เสียสละ 3 2 1 0 1 2 3 เห็นแก่ได้

ไม่มีจิตวิทยา 3 2 1 0 1 2 3 จิตวิทยาดี

รับผิดชอบ 3 2 1 0 1 2 3 ไม่รับผิดชอบ

อดทน 3 2 1 0 1 2 3 ไม่อดทน

อำเบียง 3 2 1 0 1 2 3 ยุติธรรม

เกรงขรม 3 2 1 0 1 2 3 ราเร็ง

สุภาพเรียบร้อย 3 2 1 0 1 2 3 หยาบกระด้าง

โจ 3 2 1 0 1 2 3 ฉลาด

ไม่สนใจหนังสือ 3 2 1 0 1 2 3 สนใจหนังสือ

กระตือรือร่งวองไว 3 2 1 0 1 2 3 เฉื่อยชา

เกียรติรำน 3 2 1 0 1 2 3 ชยัน

ถอมทน 3 2 1 0 1 2 3 เยอหยิ่ง

ใจรอนวูวาม 3 2 1 0 1 2 3 สุขุมเยือกเย็น

ขางสังเกท 3 2 1 0 1 2 3 ฉิวเฉิน

รวมมือควยถึ 3 2 1 0 1 2 3 ขอบท่างานเค็ยว

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์หรือไม่
 ควรอย่างยิ่ง มีหรือไม่ก็ได้ ไม่ควร
3. ถ้าท่านเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์แล้วคุณวุฒินั้นอย่าง
 ค่าระดับใด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
4. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูหรือไม่
 ควรอย่างยิ่ง มีหรือไม่ก็ได้ ไม่ควร
5. ถ้าท่านเห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรมีวุฒิทางวิชาครูแล้ว วุฒินั้นควรมีอย่างค่าระดับใด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

ข. หน้าที่บรรณารักษ์

หน้าที่หลักของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูควรได้แก่ข้อใดบ้าง จงเขียนหมายเลขตามลำดับ
 ความสำคัญอันดับที่ 1 ถึงที่ 5 (เลือกเรียงลำดับเพียง 5 ข้อเท่านั้น)

- เป้าดูแลรักษาหนังสือ วั้ชั้นหนังสือ
- ประทับตราให้ยืมและรับคืนหนังสือ ตรวจสอบผู้นำหนังสือออกนอกห้องสมุด
- เรียงบัตรรายการในตู้บัตรรายการ พิมพ์บัตรรายการ
- จัดหมู่หนังสือและให้เลขเรียกหนังสือ
- ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาหนังสือหรือวัสดุใ้ถูกต้องและรวดเร็ว
- คอบปัญหาหรือชี้แหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- จัดทำบรรณานุกรม กัชนี และสารระสังเขป
- วางแผนการบริหารงานห้องสมุด
- วางนโยบายจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัย
- สอนให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
- เลือกและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้าห้องสมุด
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ภาคผนวก ข.

ลักษณะอันพึงประสงค์ของบรรณารักษ์

คุณสมบัติด้านพื้นความรู้

1. มีความรู้สาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นรับใช้เป็นอย่างดีในระดับปริญญาตรี
2. มีความรู้และมีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอาชีพ คือตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

หน้าที่ของบรรณารักษ์

1. วางนโยบายการจัดบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับหน่วยงานที่รับใช้
2. วางแผนการและบริหารงานห้องสมุดนั้น ๆ
3. สอนผู้ใช้ห้องสมุดให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง
4. ตอบปัญหาหรือชี้แจงแหล่งความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว
5. เลือกลงและจัดหาหนังสือและวัสดุเข้ามาไว้ในห้องสมุด
6. จัดหมวดหมู่และกำหนดเลขเรียกหนังสือหรือวัสดุของสมุดนั้น ๆ
7. จัดทำบรรณานุกรม คัดนี้ และสาระสังเขป

คุณสมบัติทั่วไป

1. สนใจหาความรู้
2. ทันสมัย
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. ละเอียดรอบคอบ
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. เสียสละ
7. มีจิตวิทยาดี
8. มีความรับผิดชอบ

9. มีความอดทน
10. มีความยุติธรรม เป็นประชาธิปไตย
11. ยึดมั่นแจ่มใสร่าเริง
12. สุขภาพเรียบร้อย
13. ฉลาด ไหวพริบปฏิภาณดี
14. มีความรักและสนใจหนังสือมาก
15. กระฉับกระเฉงว่องไว
16. ชยัน
17. ถ่อมตน
18. มีความสุขุมเยือกเย็น
19. เป็นคนช่างสังเกต ความจำดี
20. ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มด้วยดี